

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bülev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 960 Lej

Fél évre ... .. 480 Lej

Negyed évre ... .. 240 Lej

Havonta ... .. 80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Hajtóvadászat a kommunista agitátorok után Bécsben

A bécsi rendőrség sergestől fogja el a bujtogatókat. — Idegen bolsevisták uszították a bécsi oszcselókat. — A kommunistavezérek galád merényletel. — Orosz pénzen készült a bécsi véres forradalom. — Bécsben teljesen helyreállott a rend. — Győzött a polgári kormányzat, a szociálisták meghátráltak. — Minden feltétel nélkül megszűnt a vasutas-sztrájk. — Megindultak a vonatok. — Szerdán és csütörtökön temetik a forradalom áldozatait.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának távirata.) Bécsben újra helyreállott a rend... jelentik a táviró- és telefongépek, amelyeknek jelentése nyomán valahogy nyugalom áll be a felzaklatott kedélyekben. A nyugalom helyreálltával az illetékesek most már arra is ráérnek, hogy a véres forradalom okát kutassák. Most már kétségtelenül bebizonyosodott, hogy lelkiismeretlen kommunista agitátorok kergették a fanatizált tömeget gyilkolásba, rombolásba és gyújtogatásba. Csak részben érték azonban el a nekivadult tömeg két napon keresztül véres orrát út a megrémült városban, amelyen azonban 48 óra múltán újból ur lett a rend és átvették ismét az

uralmat a hivatott vezetők: a polgári kormányzat megbízottjai. A bécsi forradalom kitörése és befejezése között azonban a meglevenedett Valpurgis-éjszakák ejtették rémületbe a dolgozó polgárságot, a 48 óra alatt sokok értékes emberi vér folyt el a bécsi kövezeten, sok-sok ember esett áldozatul annak, hogy élete kockázatásával is a rendet, a nyugalmat akarta helyreállítani és ezért azoknak, akik mindezt előidézték és akiknek egyrésze már a bécsi rendőrség fogdájában ül, felelniök kell. Moszkva agitációja ismét csődöt mondott és a hivatott polgári vezetők biztosan tartják kezükben a vértől áztatott császárváros kormányzatának gyepőlőjét...

kezde a kommunista agitátorok és fosztogatók letartóztatását. Eddig 232 ember van rendőrségi őrizetben, közöttük

egy, aki lakásának ablakából lelőtte az uccán haladó Grimm csendőrfelügyelőt. Letartóztatták azokat is, akiket fosztogatásról csíptek és többen ülnek a rendőri fogdában azok közül, akik a Reichspost felgyújtása alkalmából dr. Funder főszerkesztő lakásába hatoltak és onnan feleségének összes ékszereit elvitték. A letartóztatottak száma sokkal nagyobb volt, azonban sok helyen a tömeg megtámadta a rendőröket és kiszabadította a kezükből a foglyokat. Állítólag azok közül is letartóztattak néhányat, akik Seypel kancellár autóját megtámadták. A kancellárt ugyanis — mint a Neue Freie Presse jelenti — két ízben támadták meg. Először pénteken este, mikor autóján a Mariahilfer-strasse-n haladt keresztül. Két lövést adott le a tömeg az autóra, amelynek utasa azonban sértetlen maradt és a kocsit más utra térve, elvágatott a csöcselék elől. Szombaton újra megtámadták a kancellár kocsiját, ezúttal a Kaiser-strasse-nál, ahol többen fel akartak ugrani az autóra és megállítani azt. A kísérő detektívek azonban revolverlövésekkel távoltartották a tömeget és az autónak sikerült továbbhaladnia.

Birákat inzultált a megvadult tömeg.

Ma Aradra érkezett a Neue Freie Presse hétfőről keltezett száma, amely részletes tudósításokat közöl Bécs rémületes napjairól. A tudósításokban igen sok új és érdekes részletet közöl a bécsi lap, amely élesen kikel a kommunista agitátorok ellen, akik mindezt előidézték. Az igazságügyi palota égésénél a palotában tartózkodó birákat és ügyfeleket súlyosan bántalmazta a megvadult tömeg. Amikor felgyújtották a palotát, a köztársasági védőszövetség egy csapata mement a palotában és tudomására adta a biráknak és a közönségnek, hogy biztonságban kiviszi őket az épületből. Amint a kapuba értek, kiderült, hogy a védőszövetség által beígért biztonság csak ígérget, mert a felfegyverzett védőrök otthagyták ezeket az embereket a tömeg dühének kitéve. A tömeg azután neki is esett az igazságügyi tisztviselőknak, a jogkereső közönségnek és súlyosan megverte őket.

ezeket borzalmasan megkínózták. Mások a szomszédházakba menekültek. A nekivadult tömeg utánuk feltörték a lakások ajtaját és

vértiszomjazón kutattak a menekülő rendőrök után. Ahol megtaláltak egy rendőrt, megverték azokat is, akik menekvényt adtak

neki. Csak kevésnek sikerült úgy megmenekülni, hogy a jószívű polgárok civilruhát adtak nekik. A Lichtenfels-uccában a szomszéd házak lakásait, azon a címen, hogy rendőröket kutatnak, teljesen kifosztották. A Bartenstein-uccában levő őrszoba ostrománál is a rendőrök a szomszédos házakba menekültek. A tömeg dühében ekkor felgyújtotta a házat, azon a címen, hogy kifüstöli a menekülőket. A rendőrszervezetnek több esetben sikerült az őrszobák rendőreinek polgári ruhát küldeni, hogy megmentse őket a csöcselék dühe elől.

Kommunisták a tüzoltók ellen.

A tüzoltóság emberfeletti erővel dolgozott, hogy a tömeg által felgyújtott házakat megmentse, azonban sok esetben a csöcselék nem engedte működni a tüzoltókat. Parancsnokukat, dr. Deutsch nemzeti tanácsost korbáccsal bántalmazták. Megtörtént az is, hogy még a mentőknek az embereit, akik életük kockázatával szedték fel a sebesülteket az uccáról, megtámadták. A tüzoltóparancsnok kijelentette, hogy amikor a tömegben keresztül akarta magát az igazságügyi palota égésénél küzdeni, látta, hogy jóidőzött kommunistaagitátorok működtek a tömeg között és heccelték az embereket a további támadásokra, a fecskendővezetékek elvágására és a tüzoltó megtámadására. Sokféle verzió szállt a katonaság elkésztet közbelépéséről. Most kiderült, hogy a rendőrfőnök pénteken délelőtt katonai segítséget kért dr. Seitz polgármestertől, aki azonban ezt megtagadta. Schober rendőrfőnök megújította kérését, amit a polgármester újból megtagadott és erre a rendőrfőnök a saját felelősségére, Manlic-ekkel felfegyverezte a biztonsági őreket és vidéki katonai segítséget kért Bécsbe.

Összefogdossák a kommunista agitátorokat. A csend helyreálltával a rendőrség meg-

Ujjáépítik Bécs telekkönyvi berendezését.

A bécsi lap hosszasan foglalkozik az igazságügyi palotában lévő periratok elérésével bekövetkezett helyzettel, és dr. Coumont Edward ismert bécsi ügyvéd hosszasan ismerteti ezeket. A telekkönyv helyreállítása és rendbehozása véleménye szerint két-három évig fog eltartani és tanuk egész sorozatát kell majd kihallgatni hogy a pontos adatok meglegyenek. Ezzel egidőre természetesen az ingatlanforgalom teljesen megszűnik, miután lehetetlen lesz az eladásokat és vételket bevezetni. A munka óriási összegekbe fog kerülni. A folyamatban lévő peres ügyeknél az az aránylagos szerencse, hogy az egyes akták másolatai a felek kezében vannak. Ezeknél azonban az egész pert elől kell lefolytatni. Az újjáépítésben a bíróságokon kívül a közjegyzők, ügyvédek, közönségnek együttesen kell működniük egy-egy bizottság keretében.

A szociáldemokraták teljesen elvesztették a csatát.

A megszűnt forradalom legújabb eseményeiről az Aradi Közlöny bécsi tudósítója ma a következő távirati tudósítást küldi: A szociáldemokraták már elhatározták a forgalmi sztrájk megszüntetését, azonban mielőtt az erre vonatkozó határozatot kiadnák, még csak azt követelik, hogy a nemzeti tanács főbizottsága, amelyben ők is képviselve vannak, részt vehessen a politikai hatalomban és ezért ké-

Dr. Rappert Adolf igazságügyi tanácsost oly súlyosan verték meg, hogy kórházba kellett szállítani. A tömeg megvadulva kiáltotta feléje: Halj meg kutya és botokkal, boxerekkel, ökölrel verte a tanácsost. Egy másik igazságügyi tanácsost, dr. Kresta Oszkárt is súlyosan bántalmazták és azt kiáltották: Dobjuk a tűzbe a kutyát. Immerdorfer udvari tanácsost eszméletlenül állapotban szállították a kórházba. Körülbelül kétszázra menő csoportot, taláros birákat, tisztviselőket, férfiakat, asszonyokat vertek így meg. Egy asszonynak kiszakították a füleiből fülbevalóját, amellyel együtt a fülclimpa egy véző darabja is a rabló kezében maradt. Ilyen borzalmas jelenetek játszódtak le az igazságügyi palota égésénél.

Rendőrök martíriuma a forradalom napjaiban.

Véres jelenetek játszódtak le a rendőrszobák ostrománál. Elsősorban a Mariahilferstrasse-n levő őrszobát ostromolták meg. A bezárt kaput vasdoronggal verték szét. Amíg a munició tartott, a rendőrök körömszakadtáig védtek magukat, de azután menekülni voltak kénytelenek a tömeg dühe elől. Sokan megadták magukat és

terjesztett hatáskört kapjon. Erre a kibővítésre a szanalás idején már volt példa és Seypel kancellár nem ellenzi, csupán a nemzeti tanács hozzájárulását kívánja. A tárgyalások folyanak tovább, azonban mindinkább érezni, hogy a szocialisták teljesen elveszítették lábuk alól a talajt. Seypel és Schober lemondásáról már szó sincsen, csupán annyit követelnek az újabb tárgyalások folyamán, hogy Pollák és Tausz főtisztviselőket nyugdíjazzák. Seypel azonban ezt a követelést is határozottan elutasította és kijelentette, azt kívánja,

a sztrájkot minden feltétel nélkül szüntessék be és csak azután folytassák a tárgyalásokat. A szakszervezeti tanács ekkor újra összeült és úgy döntött, hogy megszünteti a sztrájkot.

Ezzel a harc színtere a parlamentre terelődött át. Seypel haladéktalanul össze fogja hívni a nemzetgyűlést, amely tárgyalás alá veszi a bécsi eseményeket. A forgalmi sztrájkot megszüntető hirdetés így hangzik:

Megindul újból a vasúti forgalom.

A szakszervezeti tanáccsal való megállapodás értelmében a sztrájk ma éjszaka 12 órakor abbahagyandó. A sztrájk megszüntetése arra szolgál, hogy mód adassék arra, hogy a vasúti forgalmi sztrájk abbahagyása révén a parlament összeüljön. Minden intézkedés megtörtént, hogy a vasutak, a posta, a táviró és a távbeszélő szolgálata éjjélkor újra meginduljon.

Mint a későbbi jelentések közlik, a vasúti és postaforgalom egész Ausztriában tényleg meg is indult, s ma reggeltől kezdve a vonatok újból menetrend szerint közlekednek.

Orosz pénzzel finanszírozták a forradalmat.

Schober rendőr főnök ma nyilatkozott a sajtónak és kijelentette, hogy a bécsi rendőrség csak a végső esetben használta fegyverét. A rendőrség most feltétlenül ura a helyzetnek és szükség esetén pillanatok alatt tizezer karabélyos rendőrt tud mozgósítani. A kormány különben hivatalos jelentésben is leszögezte, hogy ura a helyzetnek, a szocialisták elvesztették lábuk alól a talajt, mert bebizonyosodott, hogy a vezetőség nem tudja megtartani az uralmat a tömegek felett. A rendőrség folytatja tovább a munkát. Az esti jelentések szerint megállapították, hogy a somfalvai tárgyalás alatt kommunista agitátorok jártak be az üzemekbe és a Rote Fahne szerkesztőségében sztrájkra izgatták. Az egész szerkesztőségben ma le is fártóztatták. Letartóztatták a kommunista párt teljes vezetőségét is, akikről kiderült, hogy csupa, orosz, cseh, német és olasz agitátorokból áll. Megállapítást nyert az is, hogy szabályszerűen megszervezett, orosz pénzzel működő szervezet orosz pénzzel finanszírozta a felkelést. Megállapította a rendőrség azt is, hogy a munkásszervezeteket a szocialisták titkos fegyverraktáraiból szerelték fel fegyverekkel. A szervezetséget bizonyítja az, hogy a vasutasszervezeteket már csütörtökön figyelmeztették, hogy készülődjenek a sztrájkra.

Megmérgezték Bécs hős rendőreit.

Igen érdekes ügyben folyik még a rendőrségi nyomozás. A hernalsi őrszobában a zavargások alatt elegánsan öltözött emberek jelentek meg, akik sajnálkozásukat fejezték ki a fáradt és veszélyes szolgálatot végző rendőrök felett, akiket azután élelmiszerekkel kínálták meg.

A rendőrök örömmel fogadták az élelmiszereket, amelyeket elfogyasztottak. Nemsokára mind mérgezési tünetek között megbetegedtek. Az orvosi vizsgálat foszfor- és arzénmérgezést állapított meg.

A rendőrség azt hiszi, hogy kommunista agitátorok ilymódon akarták ártalmatlanná tenni az őrséget. A nyomozás folyik ebben az ügyben is.

Megdrágult az osztrák pénz a forradalom miatt.

Bécsben különben ma teljes csend és nyugalom uralkodik. A zavargások főleg pénzügyi téren éreztették erősen hatásukat, az Osztrák bank a kamatlábát hat százalékról hétre emelte fel és féltő, hogy több ezer munkás ismét kenyér nélkül marad a zavargások utójátékaként. Kienböck pénzügyminiszter kijelentette,

hogyan van arról győződve, hogy Ausztria megkapja továbbra is az eddig élvezett külhiteleket. Az incidens, bár sokat ártott, mégsem zavarja az államháztartást. Az ucca képe nyugodt. A leégett igazságügyi palota összeomlással fenyeget és ezért elzárták az egész kör-

Külföldi kritika a forradalomról.

A külföldi lapok még mindig nagy cikkében foglalkoznak a bécsi eseményekkel. Az olasz sajtó a keresztény-szocialista, gyengekező kormányt hibáztatja a történelemért. A Tevere szerint a Seypel-kormány képtelen nagy problémák megoldására és ha most felül is kerekedik, egy éven belül vagy Németországhoz csatlakozik, vagy beköszönt a bolsevizmus. A Giornale d'Italia hasonlóképpen a kormányt teszi felelőssé azért, ami történt. A párisi Liberté azt írja, hogy a bécsi szocializmusról levált a máz és kiderült, hogy mögötte a kommunizmus szelleme van. Seypel engedékenysége végzetes gyengeség lett volna. A Temps kitartásra biztatja Seypelt. Budapesti jelentések szerint az Új Nemzedék azt írja, hogy a magyar szociáldemokrata párt egyik titkára repülőgépen ment Bécsbe, ahol üdvözlőiratot nyújtott át a szocialistáknak. Az iratban a magyar szociáldemokrata párt szolidaritásnak jelenti ki magát az osztrák pártvezetőség törekvéseivel.

Fogdossák Bécsben a kommunistákat.

Az esti bécsi jelentések szerint egyre több bizonyíték gyűl egybe a moszkvai irányításról. A rendőrség eddig 40 kommunistát tartóztatott le, közöttük számos külföldit, akit a bolgár diákmenzán, rajtaütésszerűen fogott el. A kommunistagyűléseken hatvan kommunistát tartóztatott le. A rendőrség gépfegyverekkel és páncélautókkal szerelik fel, hogy sikeresen ellent tudjon állni minden zavargásra irányuló törekvésnek. A nagynémet néppárt elnöksége ma este bizalmi nyilatkozatot küldött a kormánynak, amelyben Seitz dr. polgármestert teszi felelőssé az eseményekért, miután a döntő órákban gyengének bizonyult.

Felfüggesztik az esküdtszék működését.

A somfalvai jelentések szerint tegnap este hat órakor száz szociáldemokrata bevonult Somfalvára és Tscharmannék kiadatását követelte. Amikor megtudták, hogy elmenekül-

nyüket a forgalomtól, a villamosforgalmat is más úton vezetik le. Most állítják össze a halottak és sebesültek statisztikáját, eddig 90 halotról, 500 súlyos sebesültről és sokszáz könnyebb sebesültről tudnak. Ez a szám azonban valószínűleg sokkal nagyobb lesz.

tek Sopronba, a vendéglőnek estek és az egész házat lerombolták. Sok burgenlandi család elmenekült, mert attól félnek, hogy újabb összeütközések lesznek a horogkeresztesek és a védőszövetségesek között. Kisebb verekedésektől eltekintve, azonban Burgenlandban is csend uralkodik. A somfalvai esküdtek főnöke Féger pénzügyi tisztviselő szintén elmenekült és nem tudja, hol van. Birói körökben az a foglalkozás, hogy az esküdtszék működését a somfalvai itéletért egy időre felfüggesztik.

A forradalom halottainak temetése.

Az eddigi tervek szerint holnap, szerdán lesz a forradalom áldozatainak a temetése, amelyet a polgármesteri hivatal rendez. Nagyszabású óvintézkedéseket léptettek életbe, hogy újabb zavargások ne történhessenek. Előszörban elfogták azokat az agitátorokat, akik röpcédulákat osztogattak a munkások között, hogy szerdán lépjenek újból sztrájkba. Azonkívül a temetés idején az egész karhatalom készenlében fog állni és az uccákon állomásozik. A temetőbe csak a hozzátartozók, a pártvezetőség által megbízott bizalmiak és a közvetlen jóbarátok léphetnek be. A gyász jeléül az üzemekben negyedórás sztrájk lesz, de a munkások helyükön maradnak.

A késő este érkező jelentések ugyan arról számolnak be, hogy

a város vezetősége a kedélyek teljes lecsillapítása érdekében esetleg hat-nyolc nappal elhalasztja a tüntetések áldozatainak temetését.

Ejszaka érkezett bécsi távirat közli, hogy a temetést nem halasztják el. A forradalom munkáldozatait szerdán, a rendőrök csütörtökön temetik. A teljes rend helyreállításával csökkentik Bécsben a karhatalmi csapatokat. Bécsben teljes a nyugalom, csupán a szociáldemokraták vitatkoznak plakátokon a keresztény-szocialistákkal, kit terhel a felelőség az eseményekért?

Tüzzel-vassal folyik a kisajátítás Aradon.

Értékes beltelkeket az agrárbizottság véstörvénysszéke előtt. — A törvény pontosan szabályozza a telekkisajátításokat. — 1930-ig építeni kell a ma még üres telkekre.

(Arad, július 19.) Az aradi beltelkek kisajátítása — amelyről már több ízben megemlékeztünk — folyik rendületlenül tovább Aradon. Ma ismét egész sereg telekkisajátítási ügyet tüzött ki az agrár bíróság, amely ma azonban a legtöbb ügyben nem hozott határozatot, hanem azokban elhalasztotta az ítélet kimondását. Értékesebbnél-értékesebb belvárosi telkek kisajátítását akarják végrehajtani és átadni azokat köztisztviselőknek, akiknek még úgy sem áll módjukban építkezni, mint azoknak, akik től potom pénzért elveszik az értékes, valóban vagyont reprezentáló beltelkeket s értük cserébe mindössze néhány banit adnak.

Ma reggel kilenc órakor kezdődött meg a kisajátítási ügyek tárgyalása az aradi törvényszéken, ahol számos érdekelt jelent meg. A folyosón, a tárgyalás megkezdése előtt, élénk beszélgetések folytak a halálraítelt beltelkekről, amelyeket a bíróság elvesz és másnak ad oda, azért, hogy azok albérletbe adják, vagy konyhakertészetet létesítsenek rajta. Ma délelőtt került a sor a Széchenyi-malom telek-ügyére, amelyet az agrárbizottság azon a címen, hogy üres, beépítetlen betelek, teljesen ki akart sajátítani. A céget dr. Sirbu György aradi ügyvéd képviselte, aki többek között egy igen érdekes és a kisajátítást megakadályozó rendelkezést olvasott a bizottság feleire. Az ügyvéd elsősorban is arra hivatkozott, hogy az agrártörvény 14-ik paragrafusa értelmében csak teljesen üres telkek kerülhetnek kisajátítás alá s így a Széchenyi-malom telke, melyen vannak épületek, egészen mellékes, hogy mi-

lyen állapotban — nem esik ez alá a kategória alá. A malom telkén 11 épület van, több lakás és az uccafronton egy üzlethelyiség áll. Hivatkozott még az építkezések elősegítéséről szóló és a Monitorul Oficial 1927. májusában megjelent 95-ik számában közölt törvény 21-ik paragrafusára, amely határozottan kimondja, hogy nem lehet kisajátítani azokat a beltelkeket, amelyeknek tulajdonosa kötelezi magát arra, hogy 1930. január 1-ig házat épít a telken. A bíróság tanácskozára vonult vissza és úgy döntött, hogy az ítéletet július 25-én hirdeti ki a Széchenyi-malom telkének ügyében.

Ugyancsak ma délelőtt került tárgyalásra Mellinger József aradi villanygyári igazgató telkének ügye. Az igazgató a Tudor Vladimirescu (Dobó)-uccában levő Éles-féle kertből vásárolt egy telket, hogy azon házat építsen és a bizottság ezt is kisajátításra szemelte ki. Az igazgatót ugyancsak dr. Sirbu György védte, aki előadta, hogy ez az egyedüli ingatlan Mellingernek, aki nem spekuláció céljából vette, hanem azért, hogy építkezzen rajta. A bíróság elfogadta az ügyvéd érvelését és mentesítette a kisajátítás alól a telket. Mentésítették ma még a vizművek telkét, amelyet tervedésből vettek fel a listára s amelyre a gézüzemeknek feltétlenül szüksége van, részint, hogy építsen rajta, részint a vizművek zavartalan működése céljából. A kisajátítási eljárások különben igen erőltetett tempóban folynak Aradon és bizony már eddig is sok aradi telektulajdonostól vették el 200—400 lej négyzetöléknéki árért a talán keservesen megszerzett, egyetlen vagyonukat képező beltelket.

E héten feloszlatják Arad tanácsát.

A Bucurestiből hazaérkezett Georgescu prefektus nyilatkozata a tanács feloszlatásáról. — Aradváros vezetősége szombatra tanácsülést hívott össze.

(Arad, július 19.) Az aradi városi tanács feloszlatásának ügye már hetek óta húzódik, azonban döntés ezideig nem történt. Bucuresti-i hivatalos forrásból származó értesülések szerint — mint azt annak idején meg is írtuk — a legfelsőbb közigazgatási bizottság és a belügyminiszterium a régóta húzódó ügyben végül is úgy döntött, hogy mindenestre bevárja a július 16-iki tanácsülésnek, a polgármester és a permanens-bizottság eltávolítására vonatkozó határozatát és csak azután határoz véglegesen az aradi tanács jövődó sorsa ügyében. Mint ismeretes, néhány nappal ezelőtt Bucurestibe utazott Georgescu János prefektus, aki tegnap délben érkezett vissza Aradra. Ma felkerestük a prefektust és kérdést intéztünk hozzá az aradi városi tanács dolgaiban. A prefektus a következőket jelentette ki:

— Az aradi városi tanács feloszlatása még ezen a héten megtörténik és az erről szóló döntést ugyancsak e hét folyamán már nyilvánosságra is hozzák.

A prefektus kijelentése nyomán így az aradi városi tanács élete már csak néhány napig tart és ekkor átveszi a városházán a vezetést a feloszlatással egyidejűleg kinevezendő interimár-bizottság. Ma különben elkészült a bizonyos július 16-iki tanácsülés jegyzőkönyve, amely részletesen ismerteti Angel dr. polgármester fejtegetéseit és a tanács határozatát, amelyben bizalmat szavazott a város vezetőségének. A jegyzőkönyv egy példányát a prefektúrának küldték át, amely azonnal továbbította a belügyminiszteriumnak, amelynek így most már módjában áll, hogy hamarosan megtegye a lépéseket a tanács feloszlatására. Miután ez — a prefektusi nyilatkozat szerint — még ezen a héten megtörténik, nem igen valószínű, hogy a szombatra hirdetett tanácsülést megtartják.

A város vezetősége ugyanis szombat dél-

után öt órára megint csak tanácsülést hívott egybe. Az ülésen jobbra azokat a pontokat tárgyalják le, amelyek az elmaradt július 13-iki tanácsülés tárgysorozatát képezték volna. Ezen a tanácsülésen megtörténik az 1927. évi költségvetésnek a legfelsőbb közigazgatási bizottság által előírt módosítása. Igen érdekes vételére irányuló javaslat. A többi pont mind árlejtés jóváhagyása. A szombati tanácsülés teljes programja egyébként a következő: 1. A július 2-iki tanácsülés jegyzőkönyvének felolvasása. 2. A legfelsőbb közigazgatási bizottság által javasolt költségvetési módosítások jóváhagyása. 3. Az 1925-ös számadások jóváhagyása. 4. A város 1927—28. évre szóló tüzifa szükségletének kielégítéséről szóló árlejtes tárgyalása. 5. Az 1927. évi városi nyomtatványszükséglet beszerzése. 6. A személyzet nyári és téli uniformisának beszerzése. 7. A július 2-iki jégeső által, a városi épületekben okozott károk kijavítása. 8. A forgalom zavartalan lebonyolításához szükséges három további autobus vásárlása. 9. A nem homokolt utcák homokoltatása. 10. A szükséges kömennyiség szállítása. 11. A Str. Mos Ajun (Széluccában) szükséges betonhid felállításának ügye. 12. A városi tanoncotthon asztalosmunkálataira kiírt árlejtes jóváhagyása. 13. A városi tanoncotthon vízvezeték felszerelésére kiírt árlejtes jóváhagyása. 14. A városnak szükséges épületfa beszerzése. 15. A város kövezésmunkálatainak bérbeadása. 16. A kövezésekhez szükséges kockakő beszerzése. 17. A városi tudóstanatórium részére szükséges fehérnemű beszerzése. 18. Interpellációk és indítványok.

Ha a tanácsülés — mondja az összehívó hirdmény — nem nyerne szombaton befejezést, úgy azt hétfőn délután öt órakor folytatják.

Forradalmak, trónösszeomlások a levegőben

Sorosatos forradalmakat és dinasztiaátváltásokat jósol a huszadik század hátralevő részére egy német történelmi jóvendőmondó.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) Friedrich von Stromer-Reichenbach egyike a legérdekesebb történelmi jósoknak és különösen hazájában, Németországban örvendő nagy népszerűségnek. A rejtélyes homályba burkolt jóvendő mindig érdekelte és érdekelné fogja az embereket és erre az érdeklődésre számítván, már igen sokan tettek közzé jóslatokat arról, hogy mi fog történni Európában a huszadik századból még hátralevő évtizedek során, sőt egyesek fantasztikusnak látszó jóvendőléseket kockáztattak meg a kétezredik év utánra várható eseményekről. Ezek a próféták valamennyien speciális módszereket alkalmaznak a jóslásoknál és ugyanilyen saját módszere van Friedrich von Stromer-Reichenbachnak is, aki hatvanézer történelmi évszámot gyűjtött össze és ez a kronológiai táblázat annak idején csak azért nem jelent meg, mert a szerző kiadója csődbe ment. Reichenbach ezt a hatalmas adat tömeget most „Mi lesz?” címmel hozta ki. A könyvecske bevezetésében meg is magyarázza, hogy miben áll az ő jóslási módszere. Stromer-Reichenbach elsősorban nem nemzetek, hanem népkörök szerint osztja fel a világot, még pedig: görög, itáliai, brit, kelta, teuton, szláv és mongol népkörökre. Ha egy ilyen népkörben — mondjuk háromszáz évenként — egy és ugyanazon esemény megismétlődik, akkor Reichenbach szerint a következő 300 év alatt hasonló esemény várható. Reichenbach ezt a hipotézist a belső megismétlődés törvényének nevezi, megkülönböztetésül a külső megismétlődés törvényétől, amely akkor áll fenn, ha ugyanazon esemény nem az eredeti, hanem valamelyik szomszédos népkörben ismétlődik meg.

— A főbb népek — mondja Stromer-Reichenbach — körülbelül másfélszáz éves forra-

dalmi periódusokon esnek át. Az első népkörbe tartozó görögök forradalmi korszaka 1182-ben kezdődött a latinok elleni nagy felkeléssel, amely III. Andromikosz király trónralépésével, 1382-ben ért véget, tehát 146 évig tartott. A második, vagyis itáliai népkör forradalmi periódusa 1342-ben kezdődött, amikor Walther von Brienne vezetése alatt munkáslázadás tört ki Florenzben és ez a korszak 156 év múlva ért véget, Savonarola megbuktatásával, 1498-ban. Az ibériai népkörnél a kommunerók 1519-iki revolúciójával indult meg a forradalmok sorozata, amely Portugália felszabadulásával ért véget 1668-ban, vagyis 149 évig tartott. A brit népkör forradalmi periódusa az 1637-ben keletkezett edinburgi felkeléssel indult és az amerikai Egyesült Államok függetlenségének kivívásával végződött 146 év múltán 1783-ban. A kelta népkör forradalmi korszakát 1789, a Bastille lerombolása nyitotta meg és még ma sem ért véget, hanem 146—156 évtelével, vagyis 1935 és 1945 között várható a befejeződése. A már befejezett négy forradalmi periódus tartamának átlaga 140 év, ha ezt hozzáadjuk a francia forradalom kitörésének évéhez, körülbelül 1938-ra várható ennek a korszaknak a vége. A teuton népkörben az 1918. évi forradalommal kezdődött a revolúciós korszak, amely Reichenbach szerint 2064—2074 körül fog véget érni.

Stromer-Reichenbach kronológiájában kimutatja, hogy a brit népkörzetben előfordult események körülbelül 300 éven belül megismétlődnek a teuton népkörben. Így például 1381-ben parasztlázadás volt Angliában, amely a német Svájcban 1485-ben tört ki, az angol remesi pártok harca 1485-ben ért véget. Svédország nemesi rendjei 1772-ben békültek ki. A francia események 120—150 évvel előzték meg a német eseményeket, így például 1702 és 1705 között bűzlés volt Franciaországban,

amely Németországban csak 1848. márciusában robbant ki.

Stromer-Reichenbach kronológiájában kimutatja a restaurációkról, amely szerint a bármilyen okból detronizált uralkodócsalád bizonyos idő elteltével ismét uralomra jut. A brit-technikánál 1660-ban, a keltáknál 1815-ben történt a restauráció, mindkét esetben 11 évvel az uralkodó-ház egyik tagjának kivégzése után. Ezen az alapon Stromer kiszámítja, hogy Németországban 1928 és 1949 között fog megindulni a restaurációs mozgalom. E két évszám számtani középarányosa 1929, de ha a már összehasonlító évszámokat is figyelembe vesszük, akkor a német dinasztia visszaállítása 1940—1942 között várható. A restaurációs mozgalom előfutárjaként Reichenbach az 1919—1920. évi szepertista mozgalmat jelöli meg, amikor Délnémetország el akart szakadni Északnémetországtól, majd 1923-ban megindult a Hitler-Ludendorff-féle monarchista polgárháború az új német köztársaság ellen, ezután 1925. és 1926. a német uralkodóház döntő vereséget szenvedett. 1927—1931. között Vilmos császár sikertelen szökést kísérel meg száműzetéséből, sőt 1929 és 1933 között kivégzik a volt uralkodót, hogy hat éven belül, vagyis 1935—39 között a német Cromwell megteremtse a katonai diktatúrát. Öt évvel a diktatura uralomrajutásától — jóvendőli Reichenbach — 1940 és 1944 között visszaállítják a monarchiát és megkezdődik a restauráció. A zavarok átterjednek majd Svájcra, amelynek német részében 1947 körül tartós forrongás lesz, sőt a német népkörrel szomszédos országok egyikére (?) is, amelynek fővárosában 1959 és 1963 között sikertelen forrongás fog kitörni. Hat-két évvel később, vagyis 1965—1970. körül újabb nagy forradalom fogja Németországot megrázni és a Hohenzollerneket véglegesen detronizálják, de az új uralkodócsalád csak 1991—95 között kerül trónra. Az új dinasztia ellen 2020. körül még egy utolsó köztársasági forradalom lesz, amelyet azonban levernek és 2067-ben végleg helyreáll a nyugalom az új császári Németországban.

Hiába keresi, hol lehet olcsón, szépet, jót vásárolni, ha nem olvassa el a **Vándor divatáruház** e lapban közölt hirdetését. 3629

Folytatják

a nemszavazók megbüntetését Aradon.

A II. és III. választókerület megbüntetett választópolgárainak névsora az aradi városházán.

(Arad, július 19.) Közöltük, hogy a negyedik választókerület elnöke közszemlére tette ki az aradi városháza kapujában azoknak a névsorát, akik nem szavaztak le a képviselő-és szenátorválasztások alatt és akiket ezért 500—500 lejjel megbüntettek. Ma újabb listák kerültek kifüggesztésre, ma délben a második és harmadik kerületi nemszavazók névsorát hozták nyilvánosságra. Ezekben a kerületekben már jóval nagyobb a megbüntetett választók száma. A második kerületben 726 választót büntettek meg, mert nem szavazott. Igen érdekes nevek szerepelnek ezuttal is a megbüntetettek között, így 500 lejjel megbüntették Filotti Zamfir rendőrprefektust, dr. Angel István polgármestert, Nichi Lázár dr. kulturpalotai igazgatót, dr. Guld Emil és még sokat. A harmadik kerületben csak 150 választót büntettek meg, ezek között dr. Brasch Elemért is, akinek az igazolványa körül, mint emlékeztetés, bonyodalom is keletkezett, amennyiben egy iskolaszolgát fogtak meg, amint Brasch igazolványával le akart szavazni. Megbüntették még Ispravnic György vasutigazgatót, aki annak idején bejelentette a szavazásnál, hogy őt kihagyták a listából, mint ismeretlen, Szömörkényi Rezsőt, sőt Gellényi Ernőt is, aki nemrég — mint ismeretes — tragikus körülmények között elhunyt. A büntetést tíz napon belül lehet megfellebbezni.

Selyem pouplin férfi-ingekre
98.— lejtől 190.— lejjig óriási választékban

Vándor divatruházban
Str. METIANU.

Diakkongresszus Oradean.

Katolikus ifjak országos értekezlete. — Aradi diákok előadása a nagygyűlésen.

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójától.)

A romániai kongregációk titkársága Nagyváradon július 15—19. napjaira összehozta a szép fejlődésnek indult fiu-kongregációk vezetőtagjait. Július 15-én már tizenöt városból hatvan kongregánista diák, illetve iparos és kereskedő volt együtt és megkezdték több napon át tartó vitáit az ifjuság égető problémáiról. Az előadók szabadon beszéltek, résztvevők rögtönözve szóaltak hozzá a megbeszélési anyaghoz.

Öröm volt látni, hogy olyan sokan vannak, akik korukat meghaladó komolysággal tárgyalják órákon át az igazi életbölcsesség elveinek a XX-ik századtól kívánt gyakorlati megoldását. Vita tárgyát képezték serdülő fiúk és leányok társadalmi érintkezése, tánc és tánciskola, barátkozás, hogy mit tehet a nagyobb, a serdültebb fiu a kisebb fiu helyes fejlődéséért, katolikus ifju és modern irodalom, a magyar középiskolák önképző körei, a munkának hiánya, katolikus ifjusági folyóirat (Jó barát), az egész katolikus ifjuságot, tehát a fiukat és lányokat összefogó szövetségnek megalapítása, küzdelem a szennyirodalom, az erkölcsellen előadások ellen, a kongregáció, a kongregáció-akadémiák fokozottabb megszervezése, az életpályára való előkészület stb. Ezeket a megbeszélési anyagokat előkészítették, illetve a vitában termékenyítőleg résztvettek: Dsida Jenő (Kolozsvár), Blédy Géza és Lajos (Arad), Medvezky István (M.-Sziget), Erős Alfréd (Kézdivásárhely), Farkas László, Kuna Aladár, Prohászka Lajos (Temesvár), Momák János (Arad), Sztróhácz Béla és Fetterle József (Szatmár), Szentlér Sándor (Brassó), Löffler Aurel, György Antal (Csikszereda), Gyöngyössi, Béteki, Halmos, Nefuth, Lajos és Ováry (Nagyvárad). Az iparos- és kereskedőifjak közül: Pásztyay (Várad), Steib (Szatmár), Paulusz (Brassó). A megbeszélőseket, vitákat P. Olasz Péter, jezsuita atya vezette: Szilágyi M. Dózsa, Oszwald, Pál, Csillag Nándor, Márton Áron, Elsner József közreműködésével. A katolikus fiukongresszus elhatározta, hogy határozati javaslatát össze foglalja és augusztus első hetébe a nagyközönséghez intézett szózat alakjában propagálni kívánja. Az étkezési idő alatt állandó toasztverseny, az utolsó napon rendezett Püspök- és Félix-füldői kiránduláson pedig igen sikerült újságírói és szónoki verseny volt.

A nagy nyilvánosság számára mindössze egy diszgyűlést tartottak a kongresszus vezetői, melynek Karácsonyi János püspök bevezetője, a katolikus legényegylet zenekara. Dsida Jenő eredeti nagy hatást keltett versei és Olasz páter konferánsva képezte a főpontját. A kongresszus sikerét nemcsak az ifjuság lelkesedése, hanem Mayer Antal apostoli kormányzó és a váradai székeskáptalan tagjainak bőkezűsége is biztosították. A kongresszus résztvevői ugyanis négy napon át a Szt. József intézetben teljesen ingyen ellátást élveztek. Felemlítésre méltó, hogy a nagyváradai kat. társadalom teljesen felszerelt hófelhárítógéppel várta a vidékről érkező kongregánistákat. A kongresszuson, a jelzett 60 vidéki résztvevőn kívül 30 váradai diák és 120 iparos- és kereskedőifju vett részt. A kongresszus éltette és sürgönyileg üdvözölte a királyt, a pápai nunciust, az összes főpásztorokat és Gyárfás Elemér népszövetségi elnököt. A kongresszus résztvevői 19-án lelkes hangulatban tértek haza.

Papirszárvéta **Knieszer** könyvkereskedésben
Bul. Regele Ferdinand No. 21.

Mindenki egyenlő Aradmegye prefektusa előtt.

Georgescu prefektus ki akarja építeni a barátságos közeledést a kisebbségek és a románság között. — A prefektus nyilatkozata az aradi magyar sajtó számára.

(Arad, július 19.) Georgescu János megyei prefektus neve jólismert az aradi magyarság előtt, amely bizonyosságot is szerzett több ízben arról, hogy túl a politikai helyzet által diktált állásfoglaláson és cselekedeteken, mindig jóakarója volt a kisebbségeknek. A választások alatt a kormány intencióinak kellett megvalósulnia, most azonban, a választások végeztével Georgescu János prefektus ismét baráti kezét nyújt Arad és Aradmegye kisebbségeinek. Ma délben megjelentek az aradi kisebbségi sajtó képviselői a prefektus előtt, aki a következőket jelentette ki:

— Uraim! Önök ismerik a multamat és ismerik a működésemet, amelyet a multban kifejtettem. Tudják jól, hogy a multban kifejtett működésemet alatt mindenkor a legnagyobb jóindulattal és barátsággal viseltetem az Aradon és a megyében élő kisebbségek iránt. Menetelintem most sem változott meg ez tekintetben. A legfőbb vágyam és óhajtásom, hogy közeledés létesüljön a románság és az itt élő nemzeti kisebbségek között. Barátságos légkört akarok teremteni románok, magyarok, németek között, azt akarom, hogy a megye és a város polgárai közeledjenek egymáshoz,

megértsék, becsüljék és szeressék egymást. Mindnyájan egy hazának vagyunk a fiai, érdekeink valamennyiünket egy házhoz fűznek.

Kijelentem, hogy én az állampolgárok között különbséget nem ismerek. Bármilyen nemzetiségű legyen is az, aki engem felkeres, egyforma igazságos és méltányos elbánásban lesz része. Minden törekvésem a jövőben is odairányul, hogy harmonikus együttműködést hozzak létre a románok és a kisebbségek között. Ezekhez a törekvésekhez kérem a kisebbségi sajtó támogatását, amelyet értékesnek itélek az elérendő cél szempontjából. Szünjenek meg az ellentétek közöttünk, igaz baráti érülettel közeledjünk egymás felé.

Eddig Georgescu prefektus őszinte és minden sallangtól mentes nyilatkozata. Aradmegye prefektusa már a multban megbizonyította, hogy becsüli és értékeli a város és a megye kisebbségeit és most, miután állását ujból elfoglalta, ismét bizonyosságot adja a kisebbségek iránt érzett rokonszenvének. Arad magyarsága jóleső érzéssel konstatalja a kormány aradi exponensének mai nyilatkozatában megnyilvánuló rokonszenvet, amelyet becsülést és bizalmat ajánl fel cserébe.

Gyors tempóban folyik a mandátumigazololás.

A kamarában a mandátumok 51 százalékát igazolták már. — A kamara három ülést tart naponta. — 17 jogszerinti szenátora van az országnak.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A kamara tegnap délutáni ülésének végén igazolták a dolji, romanai, olti és háromszéki mandátumokat. Az éjjeli ülésen a brasovmegyei mandátumok igazolására került a sor, amelyeket Lapadatu kuituzminiszter vesz védelmébe. Kifejtette, hogy a kisebbségek illoyalis magatartást tanúsítottak. Voicu Nitescu követeli a választás megsemmisítését, azonban a többség igazolja a mandátumokat. A iasi-i és tutovamegyei választásokkal kapcsolatban Costachescu nemzeti-parasztpárti súlyos vádakkal illeti a hatóságokat.

A kormány elhatározta, hogy máától kezdve a kamara naponta három ülést fog tartani.

A szenátus éjszakai ülését este fél tíz órakor nyitotta meg C. Niculescu elnök. Az ülésen a kormány részéről dr. Anghelescu, Dumitru, Nistor és Stelian Popescu voltak jelen. Nyomban az ülés megnyitása után folytatták a szenátori mandátumok igazolását, amely eleinte minden közbeszólás nélkül, egyhangú helyeslés mellett a leggyorsabb tempóban történt. Elsőnek Racovita jogszerinti szenátorságát ismerik el, aki az Academia Romana részéről került be a törvényhozásba. Az ülés vége felé Boila clujli szenátor indítványt akart tenni, azonban meg sem hallgatják miről van szó, elnök mint időszerűtlen elutasítja. Erre Clinciu cahuli nemzeti-parasztpárti szenátor szólal fel, aki szóvá teszi, hogy Cahul megyében 1147 szenátori választó közül mindössze csak 398-an szavaztak le. Múltán a szavazatszedő bizottságok annak idején visszautasították intervencióját, kénytelen a szenátus előtt kontestálni egyes hatósági közegek törvénytelen eljárása ellen. Amikor párhuzamot vont a legutóbbi és a napokban lefolyt választások között, Goga nevének említésére az egész jobboldal felkiáltásba tör ki. „Egyszerű csalás” volt az egész, — hangzik mindenfelől. Erre szóváltás keletkezik, mire több liberális szenátor tiltakozik a bírák rágalmazása ellen. Clinciu bizonyítékokra hivatkozik és emiatt éles vita támad a szónok és Merut kormánypárti szenátor között. Bogdan-Duica erős hangja szakítja félbe a vitatkozást, aki a kontestáció visszautasítását indítványozza, amit a szenátus meg is szavaz. Toma felolvassa a kolozsi, csiki, marostordai és naszói választási jegyzőkönyveket. Boila tiltakozik a tordai nemzeti-parasztpárti mandátumok verifikálása ellen. Ekkor érkezik az ülésre Duca belügyminiszter, aki azonban nem vesz részt a viták-

ban, le és fel sétál a padok mögött. Orleanu elnök ezután több mandátum igazolását jelenti be. A többség kérésére a szenátus elveti Urzica alba-iulial szenátor mandátumának igazolása ellen beadott kifogást és elnök Urzicát megválasztottnak nyilvánítja. Ugyancsak igazolja Bohatiel mandátumát, amelyet a bizottság elutasított. A mandátumok igazolása a késő éjszakai órákban ért véget. A következő ülésen az egyes bizottságok tagjainak megválasztására kerül sor s valószínűleg a bizalmi kérdést is felvetik. Az éjszakai ülésen igazolták még Anghelescu, Lupescu tábornok és Orleanu jogszerinti szenátorságát is. Eszerint a szenátusnak eddig összesen 17 jogszerinti szenátora van és pedig: dr. C. Anghelescu, Averescu tábornok, I. C. Bratianu, P. Bratananu, C. Dissescu, I. Gradisteanu, Lupescu, Mosoiu, Popovici tábornokok, Emil Racovita, N. Romanescu, I. Inculet, M. Orleanu, Prezan tábornok, V. Ramniceanu és Vaitoianu Artur tábornok.

A Kamara ma délelőtti ülését Saveanu korelnök nyitja meg. Ilfov megye mandátumainak igazolásánál Ioanitescu hevesen támadja a választást, azonban a kamara igazolja a mandátumokat. Negyed egy órakor az elnök megállapítja, hogy a képviselők 51 százaléka igazolja van, ezért a törvény értelmében a kamarát megalakultnak proklamálja.

A délutáni ülést fél négykor nyitja meg Saveanu és közli, hogy holnaptól kezdve a már megalakult kamarában napirendelőtti felszólalások tehetők és interpellációk terjeszthetők be. Ezután nyugodt atmoszférában folytatják a mandátumok igazolását. A jalomitamegyei választásokkal kapcsolatban Cantacuzino visszaélésekkel vádolja az ottani prefektust, bár elismeri, hogy az ő részére teljes mozgási szabadságot biztosított.

A szenátus ma délutáni ülésén megválasztották a kvesztorokat. Gussi, Eraclides, Critoveanu, Hackmann és Daus lettek az új kvesztorok.

— Newyork ünnepli Chamberlint és Byrdet. Newyorkból jelentik: Chamberlin és Byrd fogadtatása nagyszabásu keretek között történt meg. Viharos, esős idő volt, azonban ennek dacára hatalmas tömeg ünnepelte a repülőket. Walker polgármester nagy ember-tömeg élén eléjük ment és átadta a város érmét.

Bécs véres napjai — bécsi szemmel.

Bécsi lap tanulsága a véres forradalomról. — Hogyan keletkezett a vérfürdő Bécs utcáin? — A Neue Freie Presse érdekes megállapításai. — Fegyverek ropogtak, s a közlekedési rendőr dirigálta a forgalmat.

(Arad, július 19.) Tegnap este, mint azt jeleztük, megjelentek már a bécsi estilapok és ma délután megérkezett Aradra a Neue Freie Presse hétfő esti kiadása, amely mint első sajtótermék a véres napok után, részletesen tárgyalja az elmúlt borzalmas eseményeket. Ily-
kép most kaptuk meg voltaképpen a különböző kerületeken jött jelentések után a bécsi forradalom hiteles történetét, amelyet most módunkban van nagy vonalakban a forrás alapján ismertetni. A Neue Freie Presse „A vérfürdő és annak tanulságai” címen nagy vezércikket ír, amelyben igen érdekes megállapításokat tesz. Leszögezi a cikk legelőször is azt, hogy a forrongás nem volt előkészítve, hanem egy egyszerű tüntetésből fajult el, a vérszemet kapott tömeg elvadulása révén. Ezt igazolja a demonstráció tervtelensége, a meglepetés pedig készületlenül találta a védőrséget és rendőrséget. Mindez még csak rendben volna, — írja a lap — de legnagyobb szegényünk az a vak vandalizmus, amely állati rombolásvágygal tönkretette az igazságügyi palotát, elpusztította a telekkönyveket, aktákat és iratokat. Hiába lépett közbe maga a polgármester és vele együtt a szociáldemokrata vezérek, a tömeg őket is megfenyegette, ha azonnal nem távoznak. Mindaz, ami történt, különben következménye az osztrák közállapotoknak. Ezen az uton nem haladhat tovább a szociáldemokrácia. Ausztria hitele és megbízhatósága sokat romlott most ama külföld előtt, amely oka ennek a tragédiának, de be kell látnia, hogy Ausztria nem maradhat segítség nélkül. Németország kibírt egy spartakus mozgalmat, de Ausztria gyenge ehez. Ha azt akarjuk — írja a Presse, — hogy a köztársaság éljen, akkor soha többet ilyenek nem szabad előfordulnia, mert különben bekövetkezik a fascizmus. Hogy jobb, vagy baloldali-e: mindegy és azután jön az ugrás a sötétbe.

Ezek után rátér a lap az események regisztrálására. Igen érdekesen indokolja meg a forradalom keletkezését, ami egész más megvilágításba helyezi a bécsi eseményeket. A somfalvai pör tárgyalásának kilenc napja alatt a kommunisták nagy agitációt fejtettek ki egy tüntetés érdekében, hogy zászlójuk megfakult színét ezzel élénkebbé fessék. Hozzájárult a dolgokhoz még az is, hogy ebben az időben nagy munkáselbocsátások történtek a Warchalowsky-műveknél, ami jórészt kommunistákat érintett. Ilykép a talaj elő volt készítve és az ítéletki hirdetés csupán kanóca volt a löporos hordónak. Egységes és általános tüntetésről azonban még ekkor nem volt szó, mert péntek reggel csak a villamosművek munkásai rendeztek sztrájkot és vonultak fel az egyetem és a parlament elé. Ezeket a lovasrendőrsapat megrohmozta, több tüntetőt karddal megsebesített és ettől kezdve nem lehetett egyetlen munkást sem helyén tartani. A külvárosok megindultak a belső városrészek felé.

A tüntetés reggel kilenckor kezdődött. Néhány ezer ember a Landesgericht elé vonult és azt kiáltotta, hogy „le az igazságszolgáltatás szegényének, le a fascizmussal!”, aztán az egyetem elé vonult, ahol a horogkeresztesek ellen tüntettek. A kapukat bezárták, mire a tömeg bevért néhány ablakot és tovább ment, a parlament elé, közben azonban a tüntetők néhány rendőrnek a sapkáját és kardját elvették és a levegőbe dobálták. Mikor a parlament elé értek, lovasrendőrök kivont karddal vágattak a lármázó hadra, amelyből aztán többen megsebesültek. Erre a zavargók az igazságügyi palota elé mentek. Számuk egyre nőtt, a hangulat egyre fenyegetőbb lett, mivel a kommandírozás féktelen, fiatal kommunisták kezébe került. A rendőrség revolverlövésai révén, noha azok nem a tömegre voltak irányítva, hanem csak riasztólövések voltak, néhány sebesülés történt és az ennek következtében beálló jajgatás szinte fejesztette tette a tömeget. Így következett el az igazságügyi palota megrohanása, amelynek felgyújtását és pusztulását úgy írja le a lap, mint azt az eddigi jelentéseink is közöl-

ték. Ekkor már forradalomra fajult a tüntetés és hiába igyekeztek Seitz, Breitner, Deutsch lecsillapítani a tömeget, senki sem hallgatott rájuk, sőt őket is agyonveréssel fenyegették meg. Ezután egyre véresebb események következtek. Délután 2 órára Mannlicherekkel felfegyverzett rendőrsapatok vonultak fel. Szalvékat adtak le, mire a tömeg eszeveszett futásnak eredt. A nagy pánikban sokakat holtra tapostak és számos súlyosan sebesült maradt a helyszínen. A tüzoltóság nehezen tudott az égő palotához közeledni és mire munkába kezdett, már minden késő volt. Ekkor sikerült kiszabadítani a palotába zárt őrséget, amelynek tagjai mind súlyos füstmérgezést kaptak. Nemsokára a tömegből is lövések dördültek el, a Schmerling-téren barriká-

Bratianu új ajánlatot tesz Maniunak.

A néppárt fuzió ajánlatai. — Julius 27-én befejeződik a rendkívüli ülészak. — Bezárták az Averescu-párt bucaresti klubját.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Viitorul ma nem épen szívéllyes hangon ír a kisebbségi blokk vezetői között állítólag kiobbant ellentétéről, amelyek a lap szerint a legrövidebb időn belül szakadáshoz fognak vezetni. A lap ugyanis megállapítja, hogy a blokk kizárólag csak a választások tartamára jött létre és automatikusan nyomban megszűnik, mielőtt a mandátumok igazolása megtörténik. A Viitorul értesüléseit különben úgy állítja be, mintha azokat a néppárt egyik vezetőjétől kapta volna, aki szerint a népmérsék továbbra nem mutat hajlandóságot arra, hogy az erdélyi magyar mágnások után menjen. Politikai körökben azonban nem találtak teljes hitelt ezek az „értesülések”, amennyiben a nemzeti-parasztpárt épen az elmúlt napon ismét tapogatózott, vajjon az ellenzéki front létrehozásában számíthat-e a kisebbségi blokkra is.

Az ellenzéki blokk kérdésével különben ma ismét bőven foglalkozik a Cuvantul, amely lap megállapítja, hogy egyes politikusok telette hibáztatják a nemzeti-parasztpárt vezetését, amiért nem vett részt a parlament megnyitói ülésén. A Cuvantul informátora szerint ez a sértő gesztus nem menthető még az érthető elkeseredéssel sem, hiszen a pártot ért sérelmeket még mindig van idő korrigálni, különösen, ha a párt maga is el fogja ismerni magáról, hogy ő az ország második kormányzópartja. Ez az elismerés viszont az állam érdekében nem késhet sokáig, — jósolja az illető politikus — annál is inkább, mert ezt a politikai helyzet is előbb-utóbb követelni fogja. Kétségtelen, hogy az ellenzéki magatartás szinte kötelessége ma még a nemzeti-parasztpártnak; ez a szituáció azonban rövedesen el fog múlni s ha a kormány részben jóváteszi felhányt hibáit, nem marad ok a további támadásokra.

A Politica jelenti, hogy Bratianu Ionel miniszterelnök az igazolási vita befejezése után azonnal újabb kollaborációs ajánlatot tesz a nemzeti-parasztpártnak. Amennyiben az események új helyzet elé állítanák a kormányt, úgy a liberális párt apellál, fog az összes politikai pártokhoz kollaboráció végett. Ugyanekkor az Indreptarea kommunikét közöl, amely szerint a néppárt elnöki határozat alapján lépéseket tett Maniunál közös akció végett. Ugyanilyen lépések történtek Iorgánál is. A kommuniké kijelenti, hogy bármi is lesz ezeknek a lépéseknek az eredménye, a néppárt továbbra is fontos politikai tényező marad. Itt írjuk meg, hogy a bucaresti-i vizsgálóhíró teg-

nap emelkedtek... ekkor már polgárháború dult Bécs utcáin.

Megkapó képet ad a lap a véres események színteréről. A Schwarzenberg-téren péntek délután még ott állt a fehérkeztűs forgalmi rendőr, mintha semmi sem lenne, de már az operakeresztesztől kezdve sehol sem találni rendőrt. Rémült autók vágatnak össze-vissza. Sebesülteket visznek. Távolról lövések hallatszanak. Minden üzlet zárva, a Ring kávéházai üresek. A Reichspost épülete füstölög. Itt szerencsére urrá lett a tüzoltóság a lángok felett. De azért vigasztalan a kép. Minden az uccán. Papiros, kéziratok, berendezkedési tárgyak. A parlament szanitécállomás lett. Halomszám hozzák a sebesülteket. Borzalmas látvány. Néhány japán és kínai áll távolabb és fejcsóválva nézi a zűrzavart. Nem tudják megérteni, mi történt a mosolygós, kedélyes császárvárosban, melynek uccáit pillanatok alatt vörösre festette a fékevesztett tömeg kiomló, piros vére. Forradalom, véres, eszeveszett forradalom tombolt két napon át Bécsben.

nap házkutatást tartott a néppárt bucaresti-i klubjában, mert feljelentés érkezett, hogy ott tiltott kártyajáték folyik. A kártyákat és a kártyaasztalokon talált pénzt elkobozták, a klub helyiségeit bezárták és lepecsételték.

A Viitorul írja, hogy a nemzeti-parasztpárt megcáfolja egyik reggeli lapnak azt a hírt, amely szerint a párt kivonul a parlamentből. A párt vezetői bizottságát Maniu holnapra értekezletre hívta össze, amelyen az optálás ügyét is elintézik.

A Kamara formális megalakulása után azonnal beterjesztik a pénzügyi államtitkárság megszüntetéséről és a miniszterelnökségi államtitkárság felállításáról szóló törvényjavaslatot. Utóbbi élére Bratianu Constantin volt miniszterelnökségi államtitkárt, jelenleg hotinmegeyi képviselőt nevezik ki.

A Cuvantul értesülése szerint a Kormány azért siettetni a mandátumok igazolását, mert a törvényhozás mindkét házában rendkívüli ülészakát legkésőbb a jövő hét végén be akarja rekeszteni. Az eddigi tervek szerint a törvényhozás július 27-én tartaná utolsó nyári ülését és utána az őszi ülészig elnapolnák a parlamentet. A lap ehhez hozzáfűzi, hogy ebben az esetben valószínű, hogy a kormány csak a leg-sürgősebb javaslatokat terjeszti most a Kamara elé, míg több fontos törvénytervezet benyújtása öszre maradna.

FLOTTIR törülközők
49.— lejtől 200.— lejtig óriási választékban
Vándor-nál

— Feléledt a botrány az olasz fegyverszállítások körül. Bucurestiből jelentik: Mint megírtuk, annak idején élénk megdöbbenést keltett az olasz fegyverszállítások körül kipattant óriási botrány, amelyben több politikus és magasrangú tiszt is kompromittálva volt. A szállítások körül elkövetett visszaélések ügyét annak idején a parlamentben is szellőztették, mindazonáltal azonban a beigért vizsgálat elmaradt és végül az egész ügy elaludt. Az Averescu-kormány távozás után Stirbey herceg a visszaélések kivizsgálás tárgyában soronkívül intézkedett, míg a kormány most a megkezdett vizsgálat újra lefolytatását rendelte el, mert újabb terhelő adatoknak jutottak birtokába, amelyek kétségkívül bizonyítják, hogy a szerződések megkötése és a szállítmányok leszállítása körül súlyos visszaélések történtek. A Cuvantul ehez az értesüléséhez hozzáfűzi, hogy az ügyben aligha lehet eredménnyel nyomozni, mert a bűnösök már régebben elmenekültek az országból.

Sokat mulaszt el, ha nem jön
július 24-én a
„Görbe-napra”
a Városligetbe

Lábizzadás ellen Anosmin
kapható. ROZSNYAY gyógytár, Arad.

H I R E K.

Letartóztatták Siegescu Józsefet

Budapesti egyetemi tanár a klinikai panamák bírársága.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A klinikai szállítások panamájában ma szenzációs fordulat állott be. Az ügyészség intézkedésére letartóztatták Siegescu József egyetemi tanárt, pápai prelátest, akit megvesztegetés büntette és felbujtói bírárság címén helyezték őrizetbe. A panama kirobbanásakor már szerepelt Siegescu neve a rendőri nyomozásban. Annak idején kihallgatták az egyetemi tanárt, akit azzal vádolták meg, hogy az egyetem és a Salgótarjáni Kőszénbánya r.-t. között honoráriumért közvetítette a szénszállítási üzlet lebonyolítását. Siegescu nem tagadta a vádat és kijelentette a kihallgató rendőröknek, hogy ő csak ügynök szerepére vállalkozott az egyetem és a bányatársaság között és mint ilyennek joga volt jutalékot elfogadni. A kihallgatás után az egyetemi tanár elhagyta a főkapitányság épületét és többé nem szerepelt a klinikai szállítások ügyében. Hétfőn délelőtt azonban érdekes fordulat állott be az ügyben. Az ügyészség közölte a főkapitánysággal, hogy Siegescu József egyetemi tanárt, pápai prelátest, udvari tanácsost a vizsgálóbíró határozata alapján megvesztegetés büntette miatt vizsgálati fogságba helyezik és kéri az elfogató parancs értelmében azonnali letartóztatását. Az egyetemi tanár lakásába két detektív ment, hogy a parancs értelmében Siegescut letartóztassák, azonban nem találták otthon. A detektívek megtudták, hogy az egyetemi tanár Budán tartózkodik, ahol le is tartóztatták. Siegescut az ügyészség fogházába szállították, ahol egy másodemeleti cellába helyezték el.

Siegescu letartóztatása óriási szenzációt keltett a magyar fővárosban. Letartóztatása azért vált szükségessé, mert súlyosan kompromittáló adatok kerültek fel ellene. A vizsgálóbíró legújabbán beszerzett adatai alapján ugyanis kiderült, hogy a professzornak tudomása volt a visszaélésekről és nemcsak közvetítőként szerepelt a szénszállításoknál, hanem a szénvállalat érdekeit meg nem engedett módon anyagi érdekből képviselte. Siegescu ma felfolyamodással élt a letartóztatása ellen.

— **A király állapota.** Bucurestiből jelentik: A Lupta jelentése szerint a király ma délelőtt rövid kihallgatáson fogadta Bratianu Ionel miniszterelnököt, aki közölte, hogy a parlament két háza alkotmányoszerűleg megalakult. A miniszterelnök ezután a királyné előtt jelent meg. A Lupta szerint az uralkodó állapota a legutóbbi két napon némi kívánnivalót hagyott hátra, azonban mára javult és a király az éjszakát jól töltötte. Lehetséges, hogy ma újabb orvosi bullettint adnak ki a király állapotáról. A sinaiai kedvezélyes időjárás és a legutóbbi napok eszései kedvezőtlenül befolyásolták a király diszpozícióját.

— **Követek a külügyminiszternél.** Bucurestiből jelentik: Langa Rascanu athéni, Filadelfi konstantinápolyi és Petrescu Comnen berni követek Bucurestibe érkeztek és kihallgatáson jelentek meg Titulescu külügyminiszternél.

— **Kicserélték a román—olasz barátsági szerződés aktáit.** Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök kihallgatáson fogadta Lahovary román követet, akivel a szokásos formák között kicserélték a román—olasz barátsági és együttműködési szerződés ratifikáló okmányait.

— **Külföldi lakásépítési kölcsönöket ajánlanak.** Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt egy amerikai pénzcsoport lakásépítési kölcsön folyósítására tett ajánlatot a bucuresti-i városi tanácsnak. A csoport a város periferiáin építendő lakásokra nyújtana elég kedvező feltételek mellett hosszabb lejáratú jelzálogos kölcsönöket.

Jakabffy Elemér Arad képviselője marad.

A Magyar Párt parlamenti klubjának értesítése. — Tárgyalás a magyar és német kisebbség között.

(Arad, július 19.) Jakabffy Elemér, a Magyar Párt országos alelnöke, mint ismeretes, a kisebbségi blokk aradi listavezetője volt és utána következett Bekker Hans a német párt jelöltje. A választás óta több ízben szó esett arról, hogy bizonyos megegyezés értelmében Jakabffy Elemér lemond a németek javára és így Bekker Hans jutna helyette be a parlamentbe. Jakabffy Elemér tegnap Bucurestibe érkezett és a mandátumára vonatkozólag az Aradi Közlöny bucuresti-i munkatársa olyan információkat kapott a Magyar Párt bucuresti-i irodájától, hogy Jakabffy Elemér megtartja aradmegyei mandátumát. Ebben az irányban ugyanis tárgyalások folynak a magyar és német pártvezetőség között, melyek egy-két napon belül eredményre vezetnek. A német párt előreláthatólag nem gördit nehézségeket a me-

egyezés elé annál is inkább, mert a Magyar Pártot a székely megyékben valóssággal lehangolták és elveszítette Tornya Gyulát, Szabó Bényt és dr. Gyárfás Elemér lemondása révén a kisküküllői mandátum is a szászok kezébe jut.

Jakabffy Elemér különben is nagy erőt jelent a romániai kisebbségek parlamenti küzdelmében. Az impériumváltozás óta mindig első sorában volt azoknak, akik a Kisebbségek jogaiért küzdöttek. Jellemével, tudásával és fáradhatatlan munkabírásával megnyerte magának az emberek rokonszenvét, mert sok siker koronázta eredményes harcát. A romániai kisebbségek parlamenti csoportja törhetetlen erőt nyer Jakabffy Elemérben, ezért nem lehet kétséges, hogy a Német Párttal való megegyezés eredménye csupán az lehet, hogy Jakabffy Elemér megtartsa aradi mandátumát.

— **Aláírják a japán—német kereskedelmi szerződést.** Berlinből táviratozzák: A japán—német kereskedelmi szerződést holnap aláírják.

— **Uj segédtanfelügyelők Aradmegyében.** Aradmegyében ma a következő új segédtanfelügyelőket nevezték ki: az aradi kerületbe Ciochina György radnai iskolaigazgatót Givulescu Traian paulist igazgató helyébe, Neamtiu Simion giulital tanítót a radnai kerületbe Drogol Gyula helyébe, a pecicai (pecskai) kerületbe Petrovicu György nád-laci (nagy-laci) igazgatót Gules Vichentie helyébe, a chisineui (kiszjenői) kerületbe Boar Demeter chisineui (kiszjenői) igazgatót Paguba Gyula helyébe és a halmágyi kerületbe Uglis Péter gurahonti (gurahonci) igazgatót Vidu Mihály helyébe.

— **Frint Lajos püspök Oradeán (Nagyváradon).** Felemelő ünnepség keretében avatta fel tegnap az oradeai (nagyváradai) lutheránus egyház Körös-uccai templomának új orgonáját. Az ünnepségnek különös jelentőséget adott az, hogy résztvett azon Frint Lajos aradi ev. püspök is. Délelőtt 10 órakor a tanácsteremben Materny Imre esperes üdvözölte a püspököt a presbitérium és a nőegylet nevében, Sulyok István püspök pedig a reformátusok testvéri üdvözlését tolmácsolta. Frint külön-külön válaszolt a beszédekre, majd az egész gyülekezet átvonult a virágokkal feldíszített templomba, ahol az új orgona kísérette az éneket. Az alkalmi imát Frint püspök tartotta, aki megáldotta a gyülekezetet. Istentisztelet után diszközgyűlés zárta be a szép ünnepséget.

— **Borzalmas felhőszakadás a régi királyságban.** Medgyiából jelentik: Tegnap éjszaka borzalmas felhőszakadás zuhant a tengerparti kisváros és környéke felé. A három órán át tartó hatalmas felhőszakadás mérhetetlen károkat okozott és egész községeket és falukat borított maga alá. Az eddigi jelentések szerint sokszáz család vált hajléktalanná. Több haláleset történt és rengeteg háziállat és szárnyas ring a piszkos hullámokban, amelynek mélysége néhol a négy métert is meghaladta. Clorosimea, Dorobantu és Carol I. községek teljesen elpusztultak és mintegy hater hektár területen elpusztult minden vetés és gyümölcs is. Három fiatal leányt, akik a villar idején kocsin igyekeztek a falu felé, a borzalmas ereji vízár lesodort a kocsiról és mindhárman odavesztek. A kár hozzávetőleges számítás szerint meghaladja a 25 millió lejt.

— **Könyvoletársági kirakat Kerpelnél.**

— **Levine átrepül az Océanon.** Párisból jelentik: Drouhin és Levine megkapták már a repülőgép pótalkatrészeit és így nemsokára megtörténik az átrepülés Amerikába. Ma próbarepülést végeztek a lebourgetti repülőtéren. A start ideje még nem ismeretes.

— **Csütörtökre várják a Bécsi Orient-express újbóli érkezését.** Mint ismeretes, a Bécsből érkező, Aradon keresztül futó Orient-express hetenként háromszor: hétfőn, csütörtökön és szombaton érkezik meg Bécsből az aradi állomásra. A bécsi forradalom hatása az Orient-express közlekedésében is érezhető volt, amennyiben utoljára a múlt hét csütörtökén érkezett meg Aradra. Szombaton és hétfőn már hiába várták Aradon az Orient-expressvonalat, a bécsi forradalom miatt nem érkezett meg. Tekintettel arra, hogy a bécsi vasutassztrájk véget ért, a csütörtöki Orient-express rendes időben ismét bejut az aradi állomásra.

— **A német atlétikai sport diácula.** Berlinből táviratozzák: A birodalmi atlétikai verseny szenzációs eredményeket hozott. Száz méteren Körnig 10.8, Huben 10.8; nyolcszáz méteren Böcher 1.55.1. Ezeröttszáz méteren Bültze 4.03.02. Kétszáz méteren Körnig 21.4, birodalmi rekord. Ötezer méteren Kohn 15.03.2, birodalmi rekord. Négy száz méteres gátfutás Peltzer 54.8, birodalmi rekord. Négyezer száz méteres staféta, első Charlottenburg 41.3 birodalmi rekord.

— **A törött ablakok veszedelme.** Kaptuk a következő panaszos levelet: Igen tisztelt Szerkesztőség! A háziurak és a lakók vitája még egyre tart, hogy a jégverés pusztítása következtében történt ablaküvegek kára vajjon kit is terhel. E körülményes jogi vita közepette azonban van egy lényeges megfigyelésem, csodálom, hogy az eddig még szélesebbkörű észrevétellel nem találkozott. Ugyanis egyenesen megdöbbentő az a vétkes könnyelműség, amellyel egyes lakások bérlői viselkednek a közönség egészségével szemben és a szilánkos darabokban a rámában maradt ablaküveget nem távolítják el. Minden autózörej és ajtócsapás elmozdit egy-egy darabka üveget, amelyek sok-sok esetben veszélyt rejtően hullanak a kövezetre s eddig is már igen sok szerencsére nem súlyos, sérülést okoztak. Az aradi államrendőrség az elmúlt napon rendeletileg adta ki, hogy a bérlők tüntessék el a csorba üvegdarabokat, azonban fogamatja nem igen volt eddig a rendeletnek, sőt a középületek sem tartották be ezt. A közönség igazán csak a véletlen kezében van, amikor a nyugat felé néző falak alatt elsétál és nem kell csak egy autó robaja, hogy a következő pillanatban már bezuozott fejjel, még jobban emlékezzon a viharra. Mindenkiel azonban megeshet ez és így általános érdek, hogy a jégpusztított ablaküvegek minél hamarabb eltűnjenek Aradról. Soraim közléséért fogadják hálás köszönetem a t. Szerkesztőség. Tisztelettel: Egy fejtől aradi.

Tennisz ütők rendkívül le-
szállított árban
HEGEDŰS-CÉGNEL ARADON.

**Aleen Pringla és
Antonia Moreno-val**

Még egy év az élet,

a finom/francia ma a Marosparti
pikanterta filmje mozgószínházban

— Ujabb földrengés pusztított Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Palesztinában vasárnap újabb földrengés pusztított, amely gyengébb volt az előbbinél. A lakosság között nagy pánik keletkezett, mert újabb földrengést várnak.

— Felhívás az aradi rokkantakhoz és hadiözvegyekhez. Az aradi városi népjóléti hivatal felhívja azokat a hadiözvegyeket és hadirokkantakat, akik 1928-ra fát akarnak, jelentkezzenek július 25—30. között a népjóléti hivatalban, a városháza földszintjén, a 61-es számú szobában.

— Az autoszugeszcio diadala. Egy ismert — főleg autoszugeszcio és hipnotikus kezeléseiről híres — idegspecialistáról beszél a következő anekdotát:

Az orvost felkeresi egy páciens, aki nagyfokú vérszegénységben szenved. Az orvos a következőket rendel:

— Ön minden reggel, amikor felébred, tizenöt percig az ágyban fekszik és közben állandóan ezt mondja: „Én most Algirban a napon fekszem!... Én most Algirban a napon fekszem!...“

Két hét múlva a páciens meghalt... Nap-szurásban...

— Csodálatos érdeklődés nyilvánul meg Aradon a „Minerva“ július 24-én, vasárnap rendezendő „Görbe Napja“ iránt. A városliget minden talpalatnyi helye változatos, szórakoztató és látványos események színhelye lesz. Az ünnepélyt virágkocsi és automobil-korzó előzi meg, amely feledhetetlen látványosságot fog nyújtani. Egy hatalmas sakktáblán harminckét sakktábla-jelműbe öltözött aradi urileánnyal két ismert aradi sakkozó fog egy partit lejátszani. Göre Gábor és társai és az ezerféle pazar látványt teszi emlékezetessé a Minerva napját Aradon.

— Csődöt mondott az „uborka“. Már tudnillik a szezon. Mert erről van szó és nem a piacon zöldelő, hasfájást rejtő uborkáról, amely Milcsi-néni tulajdonából kéredzkedik a kovászos lébe. Más rendes nyári évadon, a recept szerint, beköszönt a kedves vendég: az uborkaszezon, feltűnedezik a fiúmei cápa, a lapok hasábjain fellengős üdvözlő beszédek harsognak, hogy megint eljöttek. Hisz 6—8 színes, humor meg megymás erejéig kielégülhetnek és bár a cikkek rendszerint szidják az uborkát, de titkon a cikkekcskéik elkövetői nagyokat örvendenek, mert végre megjött a bűnbak, az esetleges szenzációk elűzőjének bűnbakja, másrésztől van — téma. Témácska, amely ugyan — banális hasonlattal — térdig érő szakáll boldog tulajdonosának mondhatja magát, de hát az uborkaszezonban nem szabad válogatni. Sokszor megfogadtam már: nem írok többé az uborkaszezonról, mert nem akarom — a főntebb említettek miatt — azt a látszatot kelteni, hogy én is... Ó Isten ments! És épen most óhajtottam eme felfogásomat először nyilvánítani, vagyis, hogy az uborkaszezon lapunk nagy nyilvánossága nélkül fog bevonulni, de kénytelen vagyok ráeszmélni arra, hogy az uborkaszezon, az egy ravaszabb észjárású uriember, megneszelve a bajt, egyszóval elhatározta magát: ha nem fogad hozsánna, nem jövök. Majd megmutatom én — gondolhatta, — kiéheztetem azokat a firkászokat. Szólt és nem jött. Am bármily fondorlat is fűtött át, ő uborkaszezon, számításaidban csalatkozol. Nem jöttél — üsse kö. De jött Lindbergh, Chamberlin, Levine, Byrd — át az óceánon. Jött jókora jégeső, meg pusztítás Aeolus viharai révén. Jött új kormány — és természetesen választás. Na meg aztán somfalvai ítélet is volt és egy pompás kis véres forradalom is Bécsben. Hogy csak a nagyobbakat említsen. De hát az a rengeteg gyilkosság, merénylet, csőd, család bukás, aztán az aradi tanács ügye, az talán kutya? Bizony-bizony tiszteletreméltó uborkaszezon, nem sok könny jelzi késésedet, vagy végleges elmaradásodat. Mert ez lenne a legjobb. Jól tudom, nem ilendők a kárörvendő szavak, mert hát — ismételtén bevalom — sokszor be nagyon is jól jöttél, de hát légy már egyszer te is sutbadobott, mint az elhasznált ubercsiher, vagy a kifacsart citrom. Tehát megegyeztünk: nem jössz: Ebben maradunk. Apropos! Szólj barátodnak: a fiúmei cápának, hogy ő se jöjjön. Amig Moszkva van, Bécs, meg óceán — nincs szükség rátok... 3

Uj tanterv az aradi katolikus gimnáziumban.

A közoktatási miniszterium megint korlátozza a kisebbségi iskolák működését.

(Arad, július 19.) A közoktatásügyi miniszter az egyes tanügyi inspektorátusok útján ma körrendeletet intézett a magániskolákhoz, így az aradi katolikus gimnáziumhoz is ez a rendelet utasításokat tartalmaz a következő iskolai évre. A rendszabályozó formában elküldött körrendelet hat pontot foglal magában, amelynek lényegesebb kivonata a következő: az első pontban kimondja a körrendelet, hogy a jövő tanévben semmiesetre sem működhetnek vegyes iskolák. A második pont szigorúan meghatározza, hogy román nemzeti tárgyakat, mint a földrajzot, történelmet, román nyelv és irodalmat, valamint alkotmánytant csak olyan tanárok adhatják elő, akik kifogástalanul beszélnek az állam nyelvét. Épen ezért ezekre a tárgyakra vonatkozó autorizációk a körlevél kiadásával megszűnnek és az új tanítási engedélyekért a kéréseket azonnal be kell nyújtani a közoktatásügyi miniszteriumhoz. Természetesen az engedélyek kérhetők a románul tudó eddigi tanórore, amennyiben pedig ez nem volt, román állami tanárok is átvehetők, akik az állami iskolánál élvezett fizetéseket kapják.

A harmadik rész szerint a magániskolák csakis jóváhagyott térképeket használhatnak. Minden szemléltető képet, vagy térképet,

— Kilakoltattak Bucuresztiben egy egész városrészt. Bucuresztiből jelentik: A negyedik kerületi előjáróság rendeletére ma hatósági közegyek közbenjöttével, váratlanul megkezdtek a központi pályaudvar környékén az Elefterie-híd és a Plevnei-ut között levő városrész lebontását. Már a hajnali órákban nagyszámú rendőrcsapat érkezett a színhelyre és felszólították a környék lakóit, hogy nyomban hurcolkodjanak ki, mert a hatóság a városrész lebontását annál kevésbé halaszthatja tovább, mivel a rozoga viskókból álló negyed azonkívül, hogy elcsufítja ezt a forgalmas városrészt, minden pillanatban összedúlással fenyeget. A váratlan kilakoltatás érthető izgalmat keltett a jobbára piaci árusok, koldusok és földhöz ragadt napszámosok által lakott negyedben és többen csak az erőszakra voltak hajlandók kihurcolkodni kétségbeesett állapotban levő viskójukból. Hivatalos jelentés szerint 750 családot lakoltattak ki szinte félóra alatt, majd utána megjelent egy 200 főből álló munkáscsapat, amely már a kora délutáni órákra az összes romladozó falakat lebontotta. Az előjáróság a kilakoltatott szerencsétlen munkásokat egyelőre barakokban helyezte el, azonban közölték velük, hogy harminc napon belül mindenkinek lakást kell szereznie. A lebontott viskók helyén legközelebb megindulnak az építkezések s — mint a Dimineata írja — a jövő évre már hatalmas paloták és bérházak fognak emelkedni a „legszőkebb városrész“ helyén. A kilakoltatott embereket — hír szerint — a főváros kártalanítani fogja.

— Az Aradi Torna-Egyesület rendkívüli közgyűlése vasárnap, j. hó 24-én 10 órakor lesz a városháza tanácstermében.

GYERMEKKOCSIK LEGOLCSÓBBAN HEGEDUS-cégnél Aradon.

— Strifler Ferenc könyve az evezésről. Strifler Ferenc, az aradi katolikus főgimnázium tornatanárának neve Aradváros sportjában nemesen csengő név. Csaknem minden sportág szoros összeköttetést tart fenn a kiváló sportpedagógus egyéniségével, de valamennyi között a legközelebbi nexus az evezéshez fűzi Strifler Ferencet, aki most a regattasportról és annak szabályairól írt komoly tanulmányt. Strifler Ferencnek ez a kis könyvecskéje föltétlenül értéket jelent, mert abban az író pontos és sorrendszerű felsorolással tárja elének az evezés technikai részzeit, amelynek megismerése ily világosan leírt studium formájában minden sportembernek, aki az evezéssel foglalkozik, ugyyszólván nélkülözhetetlen. Rámutat e sportág helyes üzésére, nevel, oktat, mint izzig-vérig sportember, aki az evezésnek rutinizott nagymestere. A könyv, ára 40 lej. Kapható a Maros Evezős Egyesület klubházában. Az izléses kiállítás a „Vasárnap“ nyomdát dicséri.

amely felesleges, avagy alkalmas a román nemzeti gondolatok megsértésére, el kell távolítani az iskolából. A negyedik pont előírja, hogy a magániskolák kellő román írók és tudósok munkáinak beszerzésével tanári és ifjúsági könyvtárat létesítsenek. Október folyamán pedig kötelező a katalógus összeállítása, amelyben pontosan fel kell tüntetni, hogy milyen könyvek vannak a könyvtárban és milyen könyveket kíván az iskola még ezután beszerezni. A körrendelet azután szigorúan körülhatárolja az ügyességi tárgyak tanításának szigorúbbá tételét és hangsúlyozza, hogy azok a növendékek, akik az ügyességi tárgyak előadását (rajz, torna, zene, szépirás) nem látogatták megfelelően, állami iskolában nem vizsgálhatnak. Továbbá felhívja a rendelet az iskolafenntartók figyelmét, hogy az iskolákban csak olyan igazgatókat alkalmazhatnak, akik a román nyelvet írásban és beszédben már tökéletesen elsajátították. A szabályzat rendelkezik még a tanárokról is, akiket felhív arra, hogy a mostani vizsgáztatásnál feltétlenül jelenjenek meg vizsgára. Ez csak a nem vizsgázottakra vonatkozik, akik viszont sikerrel tették le már a vizsgát, azoknak pedig figyelmébe ajánlja, hogy teljesen tökéletesítsék magukat a román nyelvben.

— A Maros halottja. Ma reggel az aradi vár-hid közelében egy tizenhárom-tizenéves éves leánykának holttestét vetette ki a Maros. A szerencsétlen személyazonosságát nem lehetett megállapítani. Az orvosi vizsgálat szerint legfeljebb huszonegy órája fulladhatott bele a Marosba. A tragédia fürdés közben történt, mert a leányka fürdőruhában van. Jelentették ma az ügyészségen, hogy a Maros Zsigmondháza határában egy női holttestet vetett partra. A halott Petrus Ilona 21 éves petrauelei születésű munkásleánnyal azonos, aki vasárnap fürdés közben fuladt a folyóba. Eltemetését engedélyezték.

Nők a kormány mellett.

Nagyszabású hölgy-sportolás folyik az aradi Hellas-klubban.

(Arad, július 19.) A július 31. aradi evezősverseny, amelyen tudvalevőleg az országos bajnokság négy számát is lebonyolítják, lázas készülődésre serkentül — mint azt már különben jeleztük — az aradi evezős-egyleteket. Teljes erővel készülődik a nevezetes napra az aradi Hellas-egyesület is, amely, noha nem tekinthet vissza hosszú multra, mint a város máris egyik legnagyobb sportegyesületének, különösen az evezés terén viszont a legszebb jövőre van kilátása.

Érdekes körülmény hozta létre ezt a friss, izmos sportegyesületet. Voltak az aradi fiatal emberek közül sokan, akik szerettek volna hódolni az evezősportnak, azonban nem tudtak belépni sem a Marosegyletbe, sem a Hajósegyeletbe, úgy, hogy végre saját maguk szerveztek csónakokat maguknak és megkezdtek a sportolást. El is neveztek a többiek vadevezősöknek őket. De a vadevezősök nem törődtek ezzel, hanem hamarosan egyesületbe tömörültek és így alakult meg 1923-ban a Hellas sportegyesület, amelynek most már kitűnő tennisz és uszós szakosztálya van, sőt tennisz szakosztálya Románia ugyyszólván legjobb játékosait egyesíti magában hatalmas fejlődésnek indult ebben a demokratikus szellemű klubban az evezős szakosztály is. Mióta felépült a nyári színház mögötti csónak és klubházuk, egyre élénkebb az élet és a Hellas evezősei július 31-én minden számban felveszik a versenyt. A klubtagok áldozatkészsége folytán egyre több hajót szerez be az egyesület, úgy, hogy a jövő elé a legjobb reményekkel tekinthet. Kedvesebb és színesebb az evezősélet, mint bármely más együletnél, mert a Hellasban női evezőszakosztály is van. Ez az egyedüli egyület Aradon, amely a hölgyek részére is megnvitotta a testedző, egészséges vízisport üzésének lehetőségét.

Erzsébet Mozdó

Ma d. u. 7 és este 10 órakor

POLA NEGRI

(Mariposa, a Bűvöztáncosnő.)

Az idei filmtermelés legjobb társadalmi drámája.
Főszerep: POLA NEGRI a hírneves filmstar.

Jön! A nagy parádé Jön!

Monumentális filmremek.

Az esti előadások a kolléga kertben tartatnak meg.

Meghalt egy rab az aradi fogházban

Ma éjjel az aradi ügyészégi fogházban tüdővészben elhunyt Bar Teodor 33 éves napszámos, aki 6 havi fogházra volt ítélve apróbb lopások miatt.

A rács-lálós fogházfolyosó mély labirintjaiból unottan, kényszeredett egyforma-lépéssel imbolygott elő két sápadt arcú rab, akik a harmadikat hozták. A harmadik már csak vagy 35 kiló lehetett négy-deszkástól együtt, amibe ide-oda hanyódtak — mint az életben, szegény — s amibe elfektették szépen az alkalmi hullamosó rabasszonyok. Nagyon kicsire zsugorodott teste, nagyon sápadra aszalódott volt a bőre a halottnak, mert cellája hüvösében véres lázrózsákat szagoltatott a nagy Kertésszel, aki kacagva nyesegeti le az Élet sűrű hajtásait. A gyalulatlan fenyőkoporsó könnyű volt, csak a gondolat, a halál közelsége volt súlyos, rogyasztotta a koporsót vivő rabok lábait, akik a kijárat előtt leengedték a szomorú terhet és a koporsó koppant és elpíhent a hideg kőkockákon. Egyik rab két kezével, — talán gyilkolt is velük — kimérten félrebillentette a fedelet. Bar Teodor 33 éves napszámos, halott rab, némán és összekulcsolt kezekkel, fején vadonatúj katonasapkával, egy szál ingben, kissé oldalra billenve feküdt a gyáluforgács-párnán, egyik szeme félre nyitva, mintha hunyorgatva évnéne:

— Lám, lám, igazgató ur, fontoskodó öreim, részvétet könnyező rabtársaim, tizenkét nappal ezelőtt még azt jelentették, hogy „súlyos lázas a 71-es, jó volna kórházba utalni.” Lám, lám igazgató ur, el tetszett felejteni, hogy bürokrácia is van a világon, nemcsak beteg rab, hogy a jelentések iktatószámot kapnak, kézbesítő-könyvvel viszik-hozzák a szabadságra készülő hivataloszlágak, akik mire visszajöttek az engedelemmel, már késő lett. Látja igazgató ur, már nincs szükség semmire, én meggyógyultam és alkalmat adtam önmek, hogy szomorú sorokat citáljon Goethétől és Emimescutól, akiket én soha nem hallottam, mert mit is hallhatna mást a magamfajta szerencsétlen napszámos, mint káromkodást, ki-kiszabaduló indulatokat és meg azt is sűrűn, hogy emmi is kéne, ha volna mi-ből. Nekem azt mondták, hogy loptam, el is ítéltek érte, meg is bűnhődtem érte, pedig én csak éhes voltam akkor, tegnap is, meg amióta emlékszem. Én nem hallottam soha ilyen szép verseket, irni-olvasni sem tudtam, pedig olyan nagyon sok könyvet firtattak át, amikor át idáig értem. Most már végeztem, végeztek önök is velem, nincs dolgunk egymással, de mégis jó, ha legalább a halálukban ilyen szép bucsuztatót, ilyen komoly utravalót kapnak a távozó rabok.

Valahonnan egy gyertyát is hoztak, félméteres, vastag stearyngyertyát, kiadósabb volt, mintha kincstári járulék lett volna. Meggyújtották a halott feje felett, aztán megint eloltították és ráfektették a halott mellére, akaratlan szimbólumnak talán. Aztán ismét lódult egyet a koporsó és szegény halott Bar Teodor napszámos a szomorú épületből elindult a Kibékülés felé... (p. a.)

Mozi.

xx Még egy év az élet, szenzációs revü-film ma utóljára a Marosparti mozgószínházban.

Belefojtotta a Marosba feleségét egy aradi munkás.

Megdöböntő feleséggyilkossággal vádolnak egy fiatal férjet. — A Marosstrandolás tragikus fináléja. — A férj tagad, de a tanúk ellene vallanak.

(Arad, július 19.) Ma délelőtt megdöböntő fordulat állott be az ujaradi csendőrség által folytatott nyomozásban, amely Száritó Péterné halálos tragédiájára akart világosságot deríteni. Mint az Aradi Közlöny megírta, tegnap a Marosba fuladt Száritó Péterné huszonekét éves fiatal asszony, akinek holttestét tegnap a kora délutáni órákban fojták ki az ujaradi parton. A tragikus esetről akkor nyomban jelentést tettek az aradi államrendőrségnek és a csendőrség mindjárt ama gyanújának adott kifejezést, hogy a szerencsétlen asszony gyilkosság áldozata lett. A nyomozást az aradi rendőrség a csendőrséggel karöltve vezette be és az orvosi vizsgálat szerint a szerencsétlen fiatal asszony holttestén látható sérüléseket a Maroson lévő építmények okozták, így az első percekben elesett az a gyanu, hogy Száritóné gyilkosság áldozata lett.

Későbbben azonban kiderült, hogy nemcsak a holttesten látható sérülések keltették fel a csendőrségben a gyilkosság gyanúját, hanem a cukorgyár közelében levő strand aradi és ujaradi fürdőzői között kelt szárnyra a hír, hogy a szerencsétlen fiatal asszonyt meggyilkolták. Száritó Péterné ugyanis a cukorgyár melletti strandon fuladt a Marosba. A nyomozást ennek következtében a legnagyobb körültekintéssel folytatták tovább és a kihallgatott tanúk vallomásai alapján ma megdöböntő fordulat állott be az ügyben, amennyiben súlyos gyanúkok alapján a csendőrség őrizetbe helyezte Száritó Pétert, a szerencsét-

len áldozat férjét. A feleséggyilkosság rettentő vádjá azon alapult Száritó Péter ellen, hogy több ember, aki Száritóné tragédiája alkalmával a cukorgyári strandon tartózkodott, azt vallotta, hogy a férj a fürdőzők szemeláttára vizbefojtotta feleségét. Számos tanu pedig a gyilkosság gyanúját azzal erősítette meg, hogy Száritó a fuldoló feleségének közvetlen közelében tartózkodott és életének veszélyeztetése nélkül alkalma lett volna arra, hogy a szerencsétlen asszonyt kimentse a folyóból. Az utóbbiak csupán a fiatal asszony rémitő halálküzdelmének voltak szemtanúi, az előbbi tanuk azonban állítólag látták és hallották, hogy a fiatal házaspár összeszóalkozott és mielőtt valakinek alkalma lett volna a gyilkosságot megakadályozni, a férj beleasztotta az uszni nem tudó feleségét a mély vízbe.

A megdöböntő vádak alapjáig ma délelőtt letartóztatták Száritó Pétert, aki azonban visszautasítja a vádat és kijelentette, hogy a tragédia idején nem is tartózkodott felesége közelében. A tanúk kihallgatása még folvik és számos súlyos adat hangzott el a letartóztatott férfi ellen. A nyomozást a legszélesebb körben folytatja a csendőrség és az aradi rendőrség. Több detektív kutatja és gyűjti az adatokat a Száritó házaspár életére vonatkozólag és az összeváltott adatokból fogják megállapítani, hogy feltételezhető-e a letartóztatott fériről a feleséggyilkosság vádjá. Mindenesetre annyi már is megállapítható, hogy az eddig kihallgatott tanúk vallomásai rendkívül terhelőek Száritó Péterre.

Halálos tragédia

az aradhegyaljai villamoson.

Az amerikai kisfiu megdöböntő szerencsétlensége. — A robogó vonatról lesodorta a pályatest egy cementoszlopa.

(Arad, július 19.) Megrendítő szerencsétlenség történt ma délelőtt az Arad-hegyaljai villamoson. A szerencsétlenség áldozata egy nyolcesztendősi fiúcska, aki édesanyjával a napokban érkezett Amerikából és ma anyjával Aradon (Ujaradon) lakó rokonait látogatták meg. Baumstark Józsefnek hívják a fiúcskát, akinek szülei évekként ezelőtt vándoroltak ki Amerikába Glogováról. A fiúcska amerikai születésű és a szülők elhatározták, hogy elhozzák megmutatni glogováci rokonainak és Ujaradon lakó nagyszüleinek. A hosszú utazás után szerencsésen megérkeztek Glogovára, ahol két napig pihenték ki az utazás fáradalmait. Ma délelőtt Baumstarkné és fiúcskája a hegyaljai villamosra ültek, hogy Aradra jöjjenek és innen meglátogassák ujaradi rokonait. A kisfiu egy észrevétlen pillanatban kiosont a villamoskocsi lépcsőfeljártához, kinyitotta a kocsi ajtaját és úgy nézte az előtte elvonuló tájat. Később lelépett a felső lépcsőre és hogy jobban láthasson, erősen kihajolt a kocsiból. Ebben a pillanatban fájdalmas sikoltás hallatszott be a villamosvonatba.

Többen az ablaknál állottak és onnan látták a borzalmas szerencsétlenséget. A kisfiu annyira kihajolt, hogy egy cementoszlopba ütötte a fejét. Az ütés olyan súlyos volt, hogy a szerencsétlen gyermek véres fejjel, eszméletlenül zuhant ki az uttestre. A villamost azonnal megállították, a

gyermek anyja, amikor látta a fiu mozdulatlanul fekvő véres testét, ájultan esett össze a földön. Az utasok vonatra tették mindkettőjüket és Micalacán telefonon értesítették az aradi mentőket a szerencsétlenségről. Az állomáson mentők várták a halálosan sérült gyermeket és beszállították a Posgay-szanatóriumba. A kezelőorvosok véleménye szerint a szerencsétlen kisfiu életbenmaradásához kevés remény van.

Gázolt egy aradi autó.

(Arad, július 19.) Tegnap délelőtt az oradeai vámnál Clujról Oradeara haladtában Czukor János ismert aradi fakereskedő 251. számú autója, amit Bukolovszki János soffőr vezetett, elütötte Lingurár Flóra cigányasszonyt. Czukor erdélyi üzleti turájáról tartott hazafelé és Várad közelében egy cigánykaravánt ért utól. A gépkocsi érthetetlenül nem tiűkölt, csak rohant előre az uton, ugyanarra, hogy azok nem is sejtették, hogy autó van a hátuk megett. Akkor hangzott fel csak az első tiűkölés, amikor a gép már-már elérte a cigányokat. Ezek persze rémülten ugrottak szét, de Lingurár Flórát elkapta a hatalmas gépkocsi, keresztül ment rajta és lábait térdre felül eltörte. A szerencsétlen asszonyt a mentők szállították a kórházba, ahol azonnal amputálták mindkét lábát. A soffőr a kihallgatás során azt vallotta, hogy elaludt a kormánynál a fáradságtól, nem vette észre a karavánt és ezért nem tiűkölt. A súlyos baleset ügyében a rendőrség megindította az eljárást a gondatlan soffőr ellen.

PREMIER!

MA,

PREMIER!

SZERDÁN

Nézzük meg a
Niagarát édes...

Igaz történet
hazudozó férfiokról.
6 felvonásban

Főszerepben:

AGNES AYRES — VARKONYI MIHALY

A
P
O
L
L
O

Ezt megelőzi:

Hattyú.

Molnár Ferenc
világhírű vígjátéka.
8 felvonásban.

ADOLPH MENJOU — RICARDO CORTEZ
Főszerepben:

Kettős műsor!
Mésékelt helyárk!
Hüvös terem!

LEGUJABB.

Hetvenöt kommunistát tartóztattak le Bécsben.

300 embert zendüléssel vádolnak. — Fegyelmi eljárás rendőrök ellen.

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának északi távirata.) Az összes kommunista letartóztatottak száma hetvenötre emelkedett. További letartóztatások várhatók. Háromszáz ember ellen

zendülés büntette miatt vizsgálatot indítottak, a rendőrség egyes tagjai ellen színen megindították a fegyelmi eljárást.

Seipel visszautasította a szociálisták követelését.

Megszűnt a parlament katonai megszállása.

(Az Aradi Közlöny bécsi munkatársának északi távirati jelentése.) A szociáldemokrata képviselők kérelemmel fordultak Seipel kancellárhoz, hogy a nemzetgyűlést újból hívja össze. A kancellár helyt adott a képviselők kérésének és a nemzetgyűlést július 25-én délután három órára összehívta. A kormány határozata értelmében a parlament katonai megszállását megszüntették, miután további rendezéstől nem kell tartani és a mai napon a

katonaság a parlamentből el is vonult. A kormány és a szociáldemokraták közötti tárgyalásokat mindvégig Seipel kancellár folytatta személyesen és a kommunisták által előterjesztett követeléseket egytől-egyig visszautasította. Az angol sajtó általában nem látja tisztán a helyzetet és dacára a jelenlegi nyugalomnak, a Times megjegyzi, hogy lehetetlen addig Ausztriában teljes rendet teremteni, amíg a vidék és a főváros között áthidalhatatlannak látszó ellentétek vannak.

KÖZGAZDASÁG.

Módosítják a postai díjszabást.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Feltétlenül megbízható bucuresti-i jelentések szerint a postavezérgazgatóság a postai, telefon és távírdíjtételek revíziójára kapott megbízást. Arra vonatkozólag, hogy a

módosítás újabb emelést fog-e tartalmazni, még nincsenek megbízható hírek. A módosított díjtételek tervezetét szeptember folyamán fejezi be a vezérgazgatóság.

Az aradi pénzügyigazgatóság szabályozza az illetékezt.

Mely vállalatoknak kell továbbra is speciális registert vezetni?

(Arad, július 19.) Az aradi pénzügyigazgatóság közli az érdekeltekkel a következőket: Az új illetéktörvény — mint nagyjában ismeretes — a forgalmi és luxusadók lerovása tekintetében egyöntetű eljárást állapított meg és május elsejétől kezdve megszüntette a multban általánosan használt forgalmi tételeket feltüntető „registru special” további vezetését. Az ezt illető homályos miniszteri rendelkezés azonban sok félreértésre szolgáltatott okot, mire most a pénzügyminiszter újabb körrendeletet adott ki, amely szerint ama nagyobb vállalatoknak és gyáraknak, amelyek motorikus erőre vannak berendezve, illetve tiznél több munkást foglalkoztatnak, továbbra is vezetniük kell a registru special-t. Akik ezt az előbbi rendelet téves értelmezése folytán elmulasztották volna, haladéktalanul annál is inkább pótolják, mert a pénzügyminiszter súlyos bírságolást helyezett kilátásba a mulasztókkal szemben. Az új registru special-t — amennyiben egyáltalán nem volna meg a régi — a lehető legrövidebb időn belül látványos végett be kell mutatni az illetékes adóhivatalnál. Ebbe be kell jegyezni május 1-től visszamenőleg július 1-ig a forgalmi tételeket a forgalmi érték megjelölése nélkül, mert az illetékezt egyöntetű intézkedés alapján utólag végzik el a számfelítő hivatalok. A még visszamenőleg járó és eddig be nem fizetett forgalmi illetéket legkésőbb július 31-ig feltétlenül le kell róni és a további lerovások — mint a multban is volt — havonta egyszer, a hó végén eszközölnökök. A behozatali és kiviteli forgalmi, illetve luxusadó illetékeket a vámhivataloknál kell leróni, míg a belföldön termelt és előállított cikkek a jövőben nem tartoznak külön illetékeztetés alá.

Zürichben 3.13 a lej.

Helyi valutaárak. (Július hó 19.)
Kifizetések: Berlin 39.80, Amsterdam 67.30, Newyork 167.50, London 815.50, Páris 6.58,

Milanó 9.12, Prága 4.97.50, Budapest 29.27, Zágráb 2.95.50, osztrák schilling 28.62.50, Zürich 32.30. — Áru: Márka 39.50, dollár 166, angol font 815, francia frank 6.58, olasz líra 9.10, cseh korona 4.95, pengő 29.30, dinár 2.95, osztrák schilling 23.60, svájci frank 32.30. — Pénz: Márka 38.50, dollár 164, angol font 800, francia frank 6.48, olasz líra 8.95, cseh korona 4.85, pengő 29, dinár 2.95, osztrák schilling 23.20. — Irányzat: szilárd.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Július hó 19.)
Kifizetések: Páris 6.55, Berlin 39.75, London 812, Newyork 167.25, Milanó 9.10, Zürich 32.30, Prága 4.97, Bécs 23.60. — Valuták: Napoleon 665, német márka 39.50, leva 1.24, török líra 0.85, angol font 805, francia frank 6.70, svájci frank 31.50, olasz líra 9.15, drachma 2.18, dinár 3, dollár 166, lengyel zloty 18, osztrák schilling 23.50, pengő 29, cseh korona 5.05.

Zürichi tőzsdenyitás. (Július hó 19.)
Berlin 123.40, Amsterdam 208.10, Newyork 519.50, London 2522.37.50, Páris 20.34, Milanó 28.17, Prága 15.40, Budapest 90.60, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.14, Varsó 58, Bécs 73.13.

Zürichi tőzsdezárlat. (Július hó 19.)
Berlin 123.56.25, Amsterdam 208.10, Newyork 519.50, London 2522.12.50, Páris 20.34.25, Milanó 28.20, Prága 15.39.50, Budapest 90.55, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.13, Varsó 58, Bécs 73.10.

— Augusztus második felében dől el az államvasút külföldi kölcsönének sorsa. Bucuresti-i jelentés szerint Howard Kelley, aki egy amerikai pénzcsoport megbízásából tanulmányozza a romániai államvasutak helyzetét, legkésőbb három hét múlva Newyorkba utazik, hogy megbizónak tanulmányutja eredményéről beszámoljon Kelley jelentésétől függ a CFR külföldi kölcsönének folyósítása John Downey, a másik amerikai kiküldött, még e hét folyamán elhagyja Bucurestit és Berlinen át Amerikába utazik.

— Megjelent a legfőbb vámbizottság összetételére vonatkozó miniszteri rendelet. A hivatalos lap legutóbbi száma közli a legfőbb vámbizottság összetételére és a vámtarifa revíziós munkálataira vonatkozó miniszteri rendeletet. A minisztériumok és állami hivatalok

reprezentánsain kívül a legfőbb vámbizottság tagjai lesznek: a kereskedelmi és iparkamarák két kereskedői és két ipari delegáltja, a mezőgazdasági kamarák 2, a termelési és fogyasztási szövetkezetek központjának 1, a mezőgazdasági szövetkezetek központjának 1, a mezőgazdasági szindikátusok szövetségének 1, a bucuresti-i kereskedelmi és iparkamara 1, a bucuresti-i Sfatul Negustoresc 1, az Ugir 2, a munkakamarák szövetségének 2 reprezentánsa.

Aradi tanítónő tragédiája

Megőrült a robogó vonaton. — Beszállították az oradeai elmekórházba.

(Arad, július 19.) Izgalmas perceket élték át tegnap délután az arad-oradeai személyvonat egyik harmadosztályú kocsijának utasai. Itt utazott ugyanis egy feketeruhás idősebb hölgy, akit senki sem ismert és aki Aradon szállt be a vonatra. Amikor Salontát elhagyta a vonat és Oradea felé közeledett, a feketeruhás nő feltűnően kezdett viselkedni és amire a vonat beért Váradra, az utasok megrémülten konstataálták, hogy a tiokzatos nő megőrült és dühöngeni kezd. Az utasok a vasutasok segítségével nagynehezen megfékeztek az őrült nőt, közben az oradeai állomásra megérkeztek a telefonon kihívott mentők, akik beszállították az oradeai kórházba, ahol hatósági intervencióra nagynehezen elhelyezték az elmeorvosozati osztályon.

Itt a nő, akinél különben semmi irás sem volt, kissé megcsendesedett, de a hozzátartozott kérdésekre nem adott választ, csak bámult maga elé a levegőbe. Később aztán mégis sikerült személynosságát megállapítani. Kiderült, hogy a szerencsétlen nő egy 60 éves aradi tanítónő, özvegy asszony, akinek egy előkelő váradi egyházi férfit a testvére.

A tanítónőnek nemrég halt meg a fia és ugy-látszik, ez hatott végzetesen idegzetére, mert folyton csak a „Sándor” nevet emlegette és mást nem is nagyon lehetett kivenni belőle. Zsebében 13 darab 500 lejes találtak. A kórházban az asszonyt ápolás alá vették.

Rádió-műsor.

Szerda, július 20. Wien—Grác. 20.05. Operettelőadás. — Pozsony. 18.20. Hangverseny. — Boroszló. 20.15. Népszerű hangverseny. — Milano. 20.15. Operarészletek. — Prága. 20.10. Hangverseny. — London. 19.45. A Casanovett hangversenye. — Leipzig. 22.15. Táncczene. — Stuttgart. 20. Orgona hangverseny. — Frankfurt a. M. 20.15. Operett előadás. — Róma. 21.10. Zenekari hangverseny. — Berlin. 20.45. Kamarazene. — München. 20. Szórakoztató hangverseny. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 16. Gyermekmesék. 17.30. Az opera kamarazenekarának hangversenye. 19. Diákdalok. 21. Szimfonikus zenekari hangverseny. 22.10. Cigányzene.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

3 nagy szobából álló
I. emeleti uccai helyiség
Arad főterén,
azonnal kiadó.

Irodának, szalonnak, orvosi rendelőnek, műhelynek, üzletnek rendkívül alkalmas.
Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában

Wurzel Gézáne

varró és szabásati szakiskolája köze-jövőben megnyílik. Jelentkezések Arad Strada BUCUR 7 szám alatt

Legelőszőbb butorvásárlási forrás Klug György butorgyára Ujarad, Str. Mihai Viteazul 14. Lerakat a Maroshid mellett. Kárplitos CD CD munkák a legelőszőbb árban kaphatók. CD CD 2907

Bucuresti speciális ügyekben **SÁNDOR FERENC** Bármely ügy pontos, forduljon bizalommal: Arad legrégibb és közismerten legmegbízhatóbb vizumvállalatához gyors és olcsó elintézése.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden azó hétköznap 4, vasárnap 5 Lel, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérezősködékre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

SZOLID, ügyes kiszolgáló leány felvétetik Ferencvárosi bodegában. 3785

NEVELŐNŐ, feltétlen tisztességes kerestetik, román, német nyelv előnyben. Ajánlatok „Jó bánásmód” jelizére az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 3783

FOGORVOSI asszisztensnőnek fiatal lány felvétetik. Dr. Spielberger, Str. Consistoriului 15. 10426

IDŐSEBB házvezetőt keres öreg házaspár. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3784

LAKÁS.

NEGY-ÖT szobás magánházat a Piața Catedralei (Thököly-tér) közelében bérebevennék. Ajánlatok „Magánház” jelizére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 3778

ÁTADÓ augusztus elsejére garzon lakás tizen, irodának is alkalmas. Megtekinthető délután 2-4 óráig Arad, Piața Luther-tér 1. II-ik kapu. 200

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba, fürdőszoba használatra kiadó. Cím Str. Crisan 5. 3779

VÉTEL ÉS ELADÁS.

KÉTAJTÓS légszűrőny eladó. Strada Episcopul Radu (Magyar-u.) 3. 3739

SZENAPRÉS lóhajtásos, üzempékes állapotban eladó. Klein szénakereskedő, Arad, régi keményítőgyár. 3786

BIEDERMAYER szalon, nagy konzul tükör, különböző asztalok, komplett szobaberendezések, sezlón, sezlontorító, függönyök, storeok, asztalterítők, ebédlő szőnyegek, antik komódok, antik szekrény, íróasztalok, fotelok, könyvszekrény, tükrök, gyermekkoscsik, férfi ruhák, székek, trimó, gyermekjátékok, kis Singer gép, dísztrágyák, stb. eladók. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

ALKALMI VÉTEL: Eladó egy komplett ebédlő berendezés. Ortutay-palota, I. em., ajtó 3. 3725

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik salákat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kg-os csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

A legjobb órák, ékszerek olcsó árakon:

CSÁKY

ógnél Arad, Bulv. Reg. Ferdinand, a lutheránus templommal szemben. Saját műhely!

TÉGLA!

Ajánljuk I. osztályu nagy- és kis méretű falazótégla és cserepet gyártelepünkön vagonba rakva, helyben kívánatra helyszíntre szállítva, a legolcsóbb napi árban. BRAUN GUSZTÁV téglagyára Telefon 171. és 185.

OKTATÁS.

Pótvizsgára

franciából biztos sikerrel, bármely osztályt előkészítik. 3528
Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

INGATLAN.

ELADÓ MAGÁNHAZ, elfoglalható lakással, 3 szoba, konyha, folyosó. Strada Granicerilor (Török Ignác-u.) 19. 3752

STR. BARITIU (volt Rákóczy-u.) háromszobás, jói jövedelmező magánház esetleg elfoglalható lakással, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Bővebbet Aradi Ipar és Népbank. 3777

ÜZLETEK.

CURTICI állomáson szálloda és vendéglőnek készült épületek kiadók. Jó üzlet, pénzzel rendelkező és románul jó beszélő szakember részére. Bővebbet Háromy gazdaságnál, Arad, Strada Eminescu 5. 3782

Amíg a készlet tart, tetőfedéshez hibátlan (külföldi)

PALA

fedőlemez eladó

Arad, Str. Cosbuc (Wes-selényi-uca) 6. sz. alatt.

„VENUS” Tündérkert mozgó Aradul-nou (Ujarad) szerda és csütörtöki műsora „Tulsó partról” egy család tragédiája. Főszereplők: Paul Wegener, Tschobovanko Olga.

AXELMANNSTEIN
KURHAUS UND GRAND-HOTEL
Eine der vornehmsten Hotelbesitzungen.
Telegraph-Adresse: Axelmannstein.
BAD REICHENHALL
in dem Beyerischen Hochalpen.

Bankköcsönöket

18831 házakra, földekre, vagy egyéb ingatlanokra, 10,000 lejtől, 1 millió lejtig betéblézés mellett folyósítatok.

HAASZ ALBERT irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz.

Perzsaszőnyegek

készre és megrendelésre
YILDIZ

keleti szőnyeg műteremben
Arad, Calea Saguna No. 119.
(volt Varjassy Lajos-uca).

Antik perzsaszőnyegek szakértői javítását vállaljuk. Tökéletes és teljesen új rekonstrukcióért felelősséget vállalunk.

Állandó tanfolyam hölgyek részére. A perzsaszőnyeg készítés, szövés, kelim stb. keleti kézművek összes technikáját megtanítjuk. A tanfolyamon résztvevő a saját részére készíthet szőnyeget stb. az általunk speciálisan festett anyagból, állandó feltárolásunk és felelősségünk mellett. Tervezrajzmodellekben nagy választék.

Általánosan elterjedt szőnyegeknek garanciát képeznek arra, hogy műtermünkben a valódi keleti szőnyegkészítés technikája sajátítható el. 3780

Stuhlmeister

für Schwabe und Grossenhain-Kurbelstühle, fernen für Roscher- und Hartmann-Schnelläufer sucht zum baldigen Eintritt Weberi in Neurumänien.

Genau Offerte samt Gehaltsansprüche an RUDOLF MOSSE Arad unter STUHLMEISTER zu richten

Leánynevelőintézet

Hanauk-Stonner Wien
I. Wallburg-Gasse 10-12.
Alapítva 1862-ben. Öt nép- és három polgári iskolai osztály. Továbbképző tanfolyamok. Nyelv, zene- és festőtanfolyamok. Internátus, félinternátus, externátus. Alapos testi és szellemi nevelés. Kérjen prospektust! 3184

Legolcsóbban és leggyorsabban vállal

üvegezést
M. Fischer Mór
Neuman-palota.

Az ARADI KÖZLÖNY részére

hirdetések feladhatók:
ARAD: Rudolf Mosse hird. Iroda Bulev. Reg. Maria 10.
Kerpel Izso könyvkereskedés Bulev. Reg. Maria 12.
Pichler Sándor papírkereskedés Bohus palota.
Löbl hírlapiroda Str. Románulul „Mures” hird. Iroda Str. Unirel. Haasz Albert Str. Eminescu. „Uranul” hird. Iroda Str. I. C. Bratianu 18.

BUCURESTI: „D. Adania” hird. Iroda. „Lloyd Express” hird. Iroda Str. Gen. Berthelot 25.
Rudolf Mosse Calea Victoriei 31.
C. Schuder și S. Berger Str. Eug. Carada 9. Et. I.
„Mercur” Agence de Publicite Bulev. Serandar 12.

BUDAPEST: Blockner J. IV. Semmelweis-u. 4.
Bokor, Benkő IV. Váci-u. 25.
Klein Simon VIII. Rökk Szilárd-u. 8.
Magyar Hirdető Iroda IV. Városház-u. 10.
Mosse Rudolf IV. Váci-u. 18.
Kunststüder hird. Iroda VII. Kertész-u. 37.
Schwartz József VI. Andrássy-ut 7.
Tenzler Gyula IV. Szervita-tér 8.
Leopold Gyula, VII. Erzsébet-körut 39. szám.

BERLIN: „Aia” Haasenstain & Vogler A.-G. N. W. 6. Am Cirkus 9.
I. H. A. Industrie und Handels Expedition G. M. B. H. W. 9. Potsdamerstr. 13.
Rudolf Mosse S. W. 19. Jerusalemstr. 46-49.
Robert Schütz Oberschöneweide bei Berlin Luisen-Strasse 15.

BRASOV (BRASSÓ): Elekes hird. Iroda Str. Porții 32.
Mosse Rudolf r. t.
„Saxonia” hird. Iroda Str. Prinz Carol 11.

DICIOSÁN MARTIN (DICSŐSZENT-MARTON): Erzsébet könyvnyomda részv.-társ.

ALBA-IULIA (GYULAFEHÉRVÁR): Weisz Bernát könyvkereskedése.

CHISINEU (KISJENŐ): Kaufmann Manó és társa.

II. oszt. Hálókocsi-jegyek

elővételre, külföldi vasúti jegyek hivatalos vasúti áron, fűrdő-kedvezményrel kombinált tour-retour és körutazási jegyek a román, magyar, cseh, olasz, osztrák és jugoszláv fűrdőhelyekre. Olcsó vizum és díjtalan felvilágosítás a

Hálókocsi Társaság

menetjegyirodájában Arad, Bul. Regina Maria 12. (Központi Tekerék épülete.) — TELEFON: 5-94.

„Constructia” Szilágyi Dezső építészeti, tervező- és vállalati irodája Arad, Piața Catedralei No. 10. (Thököly-tér). Elvállal: mindenmértű építkezés tervezését, felépítését, átalakításokat és javításokat. Ugyanott ócska téglá eladó. 3227

ESZLINGENI faredőnyöket Erky Balázs asztalos mester Arad Str. Dna. Balassa 53. készíti a leggyorsabban és a legolcsóbb árban (Purgly Lajosné-u.)

VIZUMOK követségeknél Utlevelhosszabítások, C.F.R. bírlatok

!! **Künstler-vizumiroda** !!
Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dácia szállóval szemben.

Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintéz.